

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:

<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

LAURA JACOBSEN

En Stump Nordkyst

Malere, der har beskrevet
Hellebæk-Aalsgaard området

1. DEL

HELLEBÆK-AALSGAARD
EGNSHISTORISKE FORENING

Egnshistoriske beretninger 9

1974

Billede på omslag:
J. Th. Lundbye: Lundbye som bakketrold i granskoven. Godthaab 1848.
(Fra skitsebogen: Trolddom og Huletanker.)

ISBN 87 87500 00 0

En Stump Nordkyst

Malere, der har beskrevet Hellebæk-Aalsgaard området

1. DEL

Vil man vide noget om den malerkunst, der er skabt i Hellebæk-Aalsgaard-området, må man betragte sig selv som en opdagelsesrejsende i et uudforsket rige, eller hvis det lyder for pretentiøst så blot som en nysgerrig turist, der selv må jage hver ringe oplysning. Intetsteds kan man hente en fremstilling af vor egne malerkunst. Ingen dansk kunsthistoriker har fundet vor idyl og den kunst, der vitterlig er skabt her, værdig til en nøjere undersøgelse. Adskillige bøger beskriver kunstnerkolonier eller lokale steder, hvor kunstnere slog sig ned (Skagen, Bornholm, Fyn og Hornbæk), men her ligger skatten stadig gemt.

Hvorfor nu disse alvorstunge indledningsord til et skrift som dette? Jo, når man har gennempløjet gamle udstillings- og auktionskataloger samt andre sære skrifter og derigennem fremgravet et stort antal kunstnere – ca. 200 – der alle har skabt et eller flere kunstværker her, hvoraf nogle endog er mesterværker, må alene dette resultat siges at være grundlag for en undren over den manglende beskrivelse.

Dog – lad os vende sind og øjne alene mod de positive og lysende sider af sagen og spørge: Hvad var det, der trak de mange malere til egnen? Det kan der naturligvis gives mange svar på, ikke mindst når man betragter de forskelligartede motiver i deres billeder, men måske kan vi gå til en af vore egne beboere og finde et fuldgyldigt svar, nemlig til den tyveårige baron Ernst Schimmelman, der i 1767 i et brev opfordrer sin ven August Hennings til at komme til Hellebæk og sørge for geværfabrikkens nye indretning. – »De kan ikke tænke Dem noget mere henrivende Sted. De forskjelligste, de mest romantiske Naturscener ere der forenede. Det ligger ved Bredden af Havet, der uophørlig er bedækket med Skibe; lige overfor ser man Sverigs Klipper. Søger De en ensom eller rolig Plet, behøver De blot at gå ind i Skoven, som gjemmer en Rigdom af Søer; er De træt af disse, ville forskjellige Bække oplive Dem med deres Rislen. Høje med blide Skraaninger, dunkle og stille Dale – dog, min Kjære, jeg veed ikke, hvorledes jeg bærer mig ad; men jeg beskriver meget kummerlig det skjønneste Sted i Verden. Se bort fra min Beskrivelse, og forestil Dem et fuldkommen henrivende Landskab: fortryllende om Sommeren og højtidsfuldt om Vinteren.« – Måske finder vi nuværende beboere den unge natursværmers hyldest lidt overdreven, men at det netop er de beskrevne motivers skønhed, der fangede de tilrejsende maleres opmærksomhed er klart og tydeligt for den, der har stiftet bekendtskab med de kunstneriske resultater af deres virke. Det var først og fremmest i naturen, motiverne blev søgt: skovene, søerne, sundet med dets skibe og udsigten til Kullen. Desuden tiltrak fiskerne samt Strandvejens huse også i nogen grad malernes opmærksomhed. Senere, da motiverne var opdaget og måske accepteret af det

publikum, der besøgte datidens eneste kunstudstilling på Charlottenborg, fandt nogle malere utvivlsomt ud af, at en ikke uvæsentlig del af Charlottenborgs publikum netop søgte Hellebæk-Aalsgaardområdet som sommeropholdssted. Havde en maler hurtigt fået solgt et Hellebækmotiv, mente andre, at man burde forfølge successen.

Sommeren er den foretrukne årstid, hvilket nok beror på, at langt de fleste malere ikke var bosiddende her, men tilrejsende sommergæster, der lejede sig ind hos de stedlige beboere. Spændende er det at konstatere, at adskillige malere ikke blot lod sig nøje med een sommer, men vendte tilbage – ofte med års mellemrum – for at gentage de samme motiver i nye billeder.

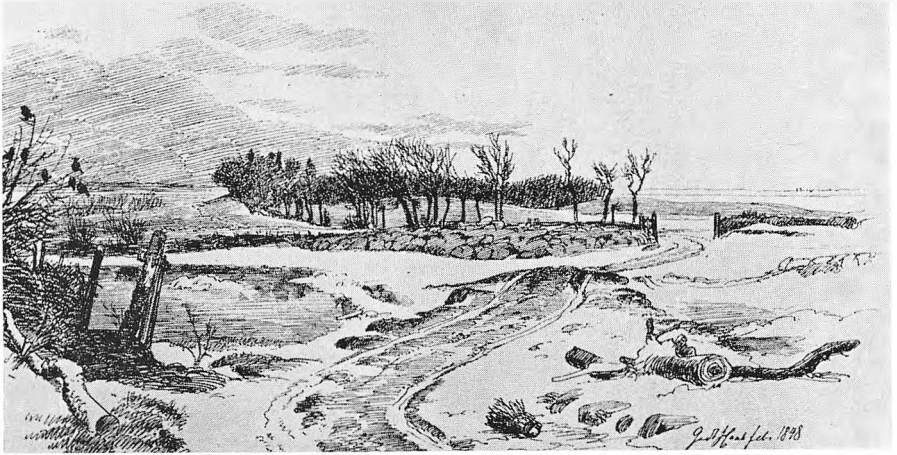
Hvornår begyndte malerne da at arbejde her? – Et helt præcist svar kan der ikke gives endnu, men et par enlige svaler viser sig meget tidligt. I 1830'erne drister nogle få sig herop. Flere ankommer i 40'erne, og fra slutningen af 50'erne kulminerer interessen for stedet, en interesse, der varer ved helt frem til århundredskiftet. Efter år 1900 daler antallet af malere – omend langsomt, og siden 1925 har kun få kunstnere arbejdet på egnen. En stump nordkyst – som jeg har tilladt mig at kalde vor egn – omfatter området fra Julebæk til og med Hornbæk plantage, samt skovene bagved.

I dette og det følgende årsskrift skal der gives oplysning om hvilke malere, der har været her, og hvilke malerier eller grafiske arbejder, de har frembragt. I et egnhistorisk skrift er det ikke forfatterens opgave at vurdere så meget som at oplyse. Jeg vil derfor gøre forsøg på at holde mine egne meninger på afstand og blot lade mig nøje med at være den interesserede betragter, der gerne beretter om både små og store arbejdere i kunstens tjeneste.

Måske bør man her som indledning have lov at nævne, at *Cornelius Høyer*, vor fineste miniaturemaler, blev født i Hellebæk i 1741 som søn af mester Andreas Høyer Nielsen, der var ansat på geværfabrikken Hammermøllen. Desværre har han ikke udført nogle af sine mange portrætminiaturer på stedet, idet han forlod egnen som ganske ung, kom i lære i København, rejste udenlands og vendte tilbage for at portrættere adskillige medlemmer af både den danske og den svenske kongefamilie. Dog ved vi, at han har malet H. C. Greve Schimmelmann en miniature.

Men de ovenfor nævnte enlige svaler, der tidligt gæster os, er *Carl Frederik Vogt*, der i 1796 maler Kronborg set fra Julebækhusene, og den store norske landskabsmaler *I. C. Dahl*, der i årene 1811–1818 opholdt sig i Danmark. I 1817 malede han i akvarel »Utsigt over Øresund fra Hålsingborg«. Her får man et glimt af Helsingør og kysten nord for byen. I 1829 maler vor store marinemaler *C. W. Eckersberg* »To russiske lineskibe og en fregat, som løbe sundet ind«. – Scenen er kysten nord for Kronborg og med Kullen i baggrunden – og samme år maler *Rasmus A. Holm* et billede med den tydelige stedsangivelse »Hellebækgaard med udsigt over sundet til Kullen«. Måske har de to kunstnere gjort følge herop fra hovedstaden.

Men først i 1832 træffer vi malere mere fast på stedet: *S. H. Petersen* og *A. Vollmer* med henholdsvis »Udsigt til Hellebæk, Kronborg og Helsingør« og »En vandmølle ved Hellebæk geværfabrik«. *S. H. Petersen*, der er en af vore få men ivrige landskabsgrafikere, udførte sin udsigt i akvarel og udstillede den på Charlottenborg i 1833. I 1835 benyttede han samme billede som studie til en gengivelse i kobberstik. *Vollmer* rejste til Danmark fra Tyskland for at gå på akademiet i København. Allerede året efter kom han til Hellebæk, hvor han

J. Th. Lundbye: Vinterlandskab nord for Helsingør, Godthåb 10. februar 1848

malede den nævnte vandmølle. Han ville egentlig være marinemaler, og hans »Sejlende og krydsende skibe«, der udstilledes i 1832, er nu deponeret i Søfartsmuseet på Kronborg. To år efter arbejdede han med »Parti i nærheden af Hellebæk med udsigt til Kronborg og sundet«. Blandt andre malende tyskere heroppe i 30'erne var *Adolf Carl* og *Louis Gurlitt*, der var akademielever samtidig med Vollmer. Carl og Gurlitt foretog sommerrejser sammen i Nordsjælland og lod sig indfange af de samme motiver. I 1834 malede de »Strandparti ved Hellebæk« og året efter »Skovparti ved Hellebæk«. De vendte begge tilbage til Tyskland. Under et ophold i Rom døde Carl, 31 år gammel. Gurlitt fortsætter med at udstille på Charlottenborg hele sit liv (1833–1876). Ligeledes i 1834 møder *F. C. Kiærshou* op for første gang og foreviger motivet »Sjællands kyst, nord for Hammermøllen«.

Endnu en tysk maler, *H. Carmiencke*, søgte til Hellebækskovene i 30'erne og malede to partier derfra, det ene i formiddags- og det andet i eftermiddagsbelysning. I 1841 vendte han tilbage til motivet og malede det da i morgenbelysning. Der foreligger intet om, at han også har taget sig af det i måneskin! Carmiencke, der arbejdede her nogle år som hofmaler, fik betydning for efterfølgende danske landskabsmalere, f. eks. spores der i Lundbyes nordsjællandske landskab, malet 1838, indflydelse fra Carmiencke. I 1835 eller 1836 er *Heinrich F. Tank* på et enligt besøg og maler »Fisker med sit barn, Hellebæk strand« – og så tidligt som 1837 møder vi *Julius Friedländer*, der senere skal noteres som en flittig gæst.

I 1838 var fem malere i funktion på stedet, *Adolf Melchert* og *Thorald Brendstrup*, begge optaget af »Parti af fiskerlejet Aalsgaard«, *A. C. Lunde* af »Parti ved Odinshøj«, *J. P. Møller* og endelig *Th. Lundbye*, der tegnede »Udsigt over Øresund«, betegnet Odinhøj ved Hellebæk den 12. maj 1838. Både Lunde og Lundbye vendte senere tilbage. Melchert blev her derimod et par år, især optaget af fiskerlejet i Aalsgaard, ligesom han også beskæftigede sig med strandpartier

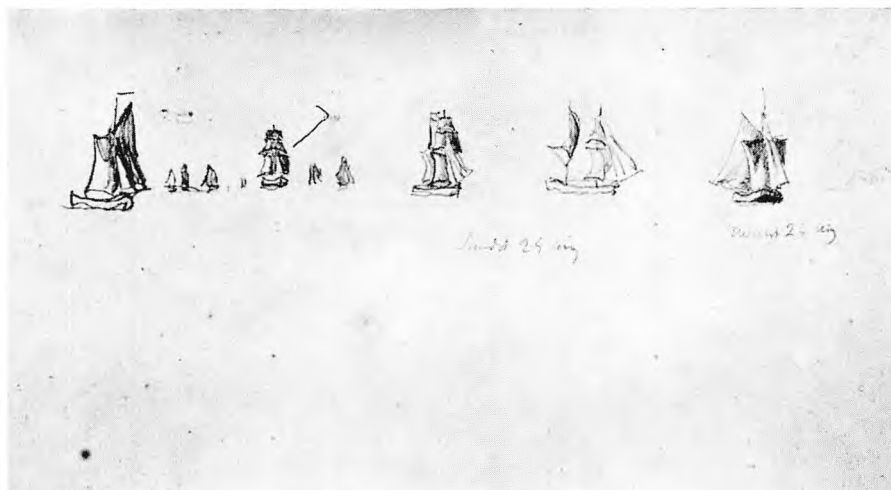
ved Hellebæk og Julebæk. – Der levnes ikke Melchert megen plads i den danske kunsthistorie, men da han er blandt de første, der fik øje for fiskerlejet Aalsgaard, skal han her nævnes med opmærksomhed. Brendstrup malede tillige Bondedammen og Kobberdammen samt et skovparti mellem Helsingør og Hellebæk.

I 1838 indledte I. P. Møller sin malervirksomhed her med »Skovparti på vejen fra Helsingør til Hammermøllen«, udført ifølge Hans Majestæts allerhøjeste befaling for galleriet på Christiansborg slot. I. P. Møller arbejdede her flittigt. I 1840 og 41 viede han teglværket sin interesse i to billeder, men nød også »Udsigten taget fra Kobbershøj i nærheden af Hellebæk hen over Odinshøj og sundet«. Skov- og strandpartier genopstod på hans lærreder, og endelig sluttede han af med »Parti på vejen fra Helsingør til Hellebæk med Kullen i baggrunden«, en efterårsdag. De fleste af hans billedtitler har tilføjelsen: eftermiddagsbelysning. (Måske havde han svært ved at komme op om morgenen!). I. P. Møller, der var den første danske landskabsmaler af fag, fik også stor betydning som lærer. En af hans elever, *Fabritius de Tengnagel*, var med heroppe i 1838, hvor han malede »Nordlyset fra den 16. til 17. sept. seet fra Hellebeeks kyst« samt et parti af sundet.

Et kortvarigt men interessant bekendtskab stifter vi med den fine fynske kunstner *Dankvart Dreyer*, der i 1843 udfører sit forarbejde til »Parti ved Hammermøllen«, et anseeligt billede, der ejes af Statens museum for Kunst, men deponeret på Fredensborg. Dreyer var især optaget af Fyns og Jyllands natur, men har dog malet ganske få nordsjællandske landskaber, hvoriblandt er »Fra Esrum sø; udsigt til Nøddebo« og det nævnte parti ved Hammermøllen. Leo Swane, der i sin bog om kunstneren skriver, at »Dreyer så at sige vover sig ind på P. C. Skovgaards område«, tager grundigt fejl, for på det tidspunkt – 1843 – havde Skovgaard endnu ikke betrådt de hellebækske skovstier; det gør han først i 50'erne.

Hvad er vel mere naturligt end at vende sig fra Dreyer til Lundbye – to kunstnere af samme sind, begge lige sarte og følsomme og begge med en lyrisk holdning til den danske natur.

Johan Thomas Lundbye tegnede her som tidligere nævnt i 1838. I 1840 og 1841 var han sammen med P. C. Skovgaard ved Gurre, hvor de begge arbejdede med studier. De to traf hinanden på kunstakademiet i København, blev gode venner og foretog senere lange vandreture ud i det nordsjællandske landskab, hvor de arbejdede og støttede hinanden både i kunstnerisk og menneskelig henseende. »Hvad jeg som maler har sat som mit livsmål er, at male det kjære Danmark, men med al den simpelhed og beskedenhed, som er så karakteristisk for det,« skriver Lundbye i sin dagbog. Enkle og stærke ord, som Lundbye efterlevede. Han beskæftigede sig især med det sjællandske landskab, hvis ægte skildrer han blev. Lundbye trivedes ikke rigtigt i København, hvor han boede om vinteren, og den 9. februar 1848 (hans sidste leveår) rejste han til avlsgården »Godthaab« nord for Helsingør, hvor han opholdt sig i 14 dage, skrev, tegnede og malede uophørligt. Man får et indtryk af den indlevelse, hvormed han oplevede naturen igennem de talrige breve, han afsendte herfra. Allerede den første aften beretter han i brev til fru Høyen om en spadseretur, han har foretaget ned til stranden: – »kunde De med mig have gjort omkring og med Vinden paa Ryggen fortsat nordefter til det i Kunsten temmelig bekendte Julebæks Huus, og saa bøjet ind til venstre igennem Skoven med de røde Bøgepurrrer og de sprøde, stivnede Planter tittende op af de enkelte Snedriver, kunde De med mig

P. C. Skovgaard: Sejlskibe i Sundet, 25. august 1857 – Skitsebogsblad

seet denne hele Naturens Dejlighed og med mig følt dens velgjørende Virkning –«. I et brev den 13. fortsætter han om en tur gennem Teglstrup hegn – »Det blæste haardt i Dag, men der i Skoven mærkede man det kun i den højtidelige, monotone Brusen gennem Toppene, der staar i herlig Samklang med Granskovens hele alvorlige Character. Hvor urigtigt anvendes tit en eller flere Graner i et Anlæg som Variation, man tænker ikke paa, at de staae der som Caricaturer; deres Natur udfolder sig først i hele sin Elskværdighed, hvor de danne en Skov –«. At Lundbye har befundet sig godt her er utvivlsomt – »Disse 14 Fredens Dage have været mig sande Festdage,« skriver han den 21. februar til Roed. – Godthaabstiden gav ham udmærkede vilkår, for han medtog et godt kunstnerisk udbytte: »Kysten mellem Odinhøj og Hornbæk« (tusch) »Studie af en Stald«, »Ungkvæget vandes udenfor Bondegaarden en Vinterdag med Snesjap«, »Vinterlandskab med Sne (Et lille Bondehus ved Skoven)« samt studien til »Udsigt mod Kullen fra Julebækbroen«. Det endelige oliemaleri, som han kaldte »Vinterlandskab uden Sne. Motiv fra Julebæksbroen med udsigt mod Kullen og Höganäs« blev Lundbyes sidste og er fra marts 1848. I april meldte han sig som forsvarer af fædrelandet og blev, inden han kom i kamp, ramt af en flyvsk geværkugle, der gjorde ende på hans alt for korte liv.

Den 18. februar tegnede han ikke blot »Kysten mellem Odinhøj og Hornbæk« men også »Landskab fra Hornbæk med plantagen og Kullen i baggrunden«. Jo, Lundbye udnyttede sin stund på jorden.

I sin skitsebog »Trolddom og Hule-tanker« har Lundbye benyttet endnu et par ting fra Godthaab: en akvarel med en stor bakketrold (Lundbye selv), der står i en åbning i skoven og stirrer ud på de dejlige grantræer og den blå himmel. Nederst har han med sirlig skrift skrevet »Godthaab. 14. februar 48«. Den anden er en tegning, udført den 22. februar 1848, der viser bakketrolden, der lægger sin venstre hånd på en sfinx, medens han funderer over »Livets Gaade«, de ord, der står skrevet på soklen.

Maleren Harald Leth siger i sin artikel »Mens lisblomsten groer« (Aarstiderne 4. årg. nr. 2): »Har man sit Hjem paa Landet og færdes i Landskabet og ved

P. C. Skovgaard: Rug- og hvedeaks, 1857. Skitsebogsblad

Gaard og Stald, bliver man paa alle Aarets Tider mindet om Lundbyes Kunst. Skønt mange Malere siden Lundbyes Dage har arbejdet i det landlige Milieu, synes man bestandig, at det er Lundbye, der hos os er kommet det nærmest, i hvert fald naar det gælder Sjælland, ikke blot i sin storladne poetiske Landskabskunst, men ogsaa gennem de fine og indtrængende Gengivelser af mange karakteristiske Smaatræk fra Landlivets Verden.«

I 1846 blev vi gæstet af den mindre kendte *Nordahl Grove*, der dette år malede »Parti fra Hammormøllen«, og året efter fortsatte med »Legende børn ved Hammormøllen«. Derefter hører vi ikke mere til ham før i 1879, hvor han vender tilbage for at male et enkelt billede »Fra Hellebæk«. Pietro Krohn skrev kort og knapt i Tidsskrift for Kunstindustri, 1896, at »Frederik Nordahl Grove har udført mange Landskaber uden synderlig kunstnerisk Værd, de bedste ere en Del Billeder fra Dyrehaven, hvorpaa Kittendorff har tilsat nydelige Staffagefigurer.« Så er han beskrevet!

Vilhelm Melbye malede i 1847 »En dansk lodsbaad i uroligt vejr med Kullen i baggrunden«, og i 1850 »Parti ved Hellebæk med udsigt mod Kullen«. Et

P. C. Skovgaard: To kvindeskikkelser i antik stil, 1857. Skitsebogsblad

udateret billede »Strandparti ved Aalsgaard, sildig eftermiddag« er måske malet samtidig med billedet fra 1850. Vilhelm var ligesom sine brødre, Anton og Fritz, marinemaler; alle tre iøvrigt født i Helsingør.

En ivrig skildrer af fiskerlejet i Aalsgaard er genremaleren *Julius Friedländer*, der påbegynder sin virksomhed her så tidligt som i 1837, hvor han maler »En fisker bringer efterretning om en stranding«, der blev solgt til Kunstforeningen, hvorfor motivet er gentaget i en tegning til Kunstforeningens arkiv. I 1843 er han igen på egnen og maler et »Parti fra Hellebæk«, der har været i Johan Hansens samling. Med mellemrum arbejdede han i området helt op til 1861, hans sidste leveår, og næsten altid med motiver fra fiskernes liv i Aalsgaard. 1846 maler han »Fra stranden ved Hellebæk«, og i 1849 skildrer han »En hjempermitteret fisker, der fortæller om krigen«. En skare lyttende fiskere og deres børn er grupperet omkring den ivrigt gestikulerende fisker, der beretter krigsoplevelser. I baggrunden ser man sundet med skibe i det fjerne. Et andet billede viser »En fiskerfamilie i Aalsgaarde«, hvor en fisker med sydvest ses stående i husets halvdør stirrende ud på det aktive fiskerliv på stranden. I døren sidder hans søde

kone med barnet på skødet, iøvrigt den kone, man genfinder som model i flere af Friedlænders billeder. I »Interiør med en fiskerfamilie, den gamle er faldet i søvn« fra 1859 oplever vi en hyggelig familiesituation, hvor den unge far sidder med den mindste på skødet, medens han samtidig leger med den lidt større dreng. Moderen står bag ved bordet, bærende på et fad, som hun snart vil placere. Den gamle er lige faldet i søvn. Alt ånder idyl. Det kan tænkes, at nogle i dag vil hævde, at billedet ikke er realistisk nok, og måske har Friedländer også fremhævet situationen med et romantisk skær – hans billede er dog i hvert fald ikke sødlatent sentimentalt, men giver måske snarere udtryk for en tid, hvor man havde lyst og evne til at dyrke familieliv og fællesskab. Det forekommer mig, at den gamle mand i billedet har en umiskendelig lighed med Riffsslægtens medlemmer, hvilket ikke behøver at være utænkeligt, idet Friedländer i 1854 malede hele to portrætter af fisker Ole Riff. Fra 1855 er »Fiskere fra Aalsgaard beskæftiget med deres fangst«, og i 1857 blev »En gammel bondekone, Aalsgaarde« malet. »En fiskerdreng fra Aalsgaarde, der har været ude at stampe orme« blev udstillet i 1859, og sit sidste billede herfra, malet i 1861, kaldte Friedländer blot »Fiskere fra Aalsgaarde«.

Men inden vi kronologisk når så langt, har adskillige nyankomne malere ydet store ting i kunstens tjeneste – og i vores! Et kort besøg har vi haft af marine-maleren C. F. Sørensen, der i 1846 præsterede »Udsigt fra Aalsgaard over sundet med forskellige skibe«. Han sejlede dog hurtigt videre, hvorfor vi vender blikket mod de mere blivende kunstnere i 50'erne, hvoriblandt kan nævnes Jørgen Roed, Fr. Vermehren, Carsten Henriksen, Heinrich Buntzen og P. C. Skovgaard. Flere kommer til og skal retfærdigvis nævnes senere.

Jørgen Roed malede sit første billede her i juli 1853: »Stranden ved Hellebæk« – senere, men samme år, malede han endnu et »Strandbillede, Hellebæk«. Fra 1855 har vi »Familieliv i et lille fiskerleje nord for Helsingør«, hvor man

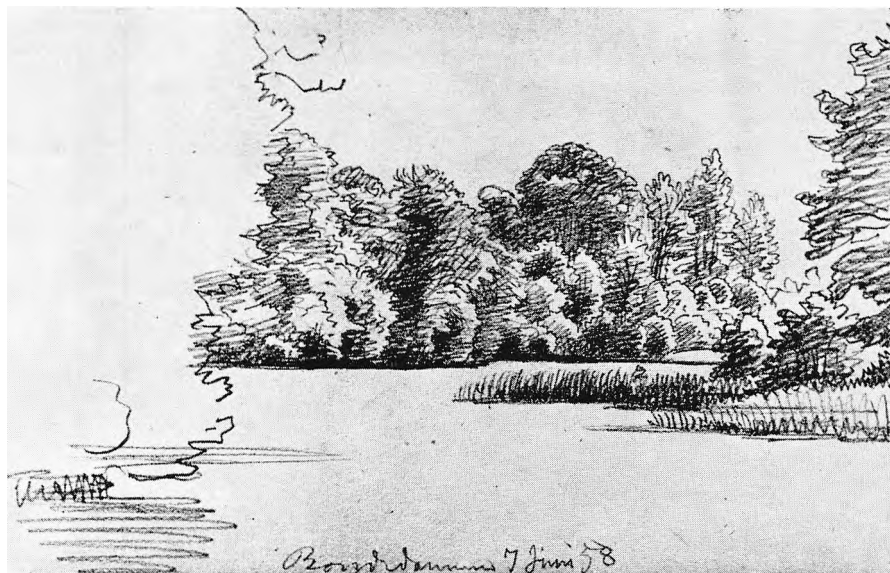
P. C. Skovgaard: Bondedammen i Hellebæk. 1857. Skitsebogsblad

ser fisker Niels Riff, hans kone Christine og deres to børn, Laurids og Christian. Flere billeder bliver til i de følgende år: »Strandparti ved Hammermøllen«, »Fisker, der rigger båd på stranden ved Hellebæk« og »Stranden ved Hellebæk med fisker Riffs hus«, der er en studie til »Fisker på stranden«, blev malet i 1861. – Helene Nyblom, Jørgen Roeds datter, skriver i sin bog om faderen: – »I Hellebæk, hvor vi tilbragte flere Somre, gik det også svært for ham at male. Han led ofte af en tung Melankoli ved Havet, som kunde nedtrykke ham dybt. Maaske beroede dette på noget rent fysisk, saa det var den stærke Søluft, som han ikke kunde taale. Maaske beroede det ogsaa paa, at hans Barndoms Aar var henrundne midt inde i Landet mellem Marker og Enge. Vist er det, at Fader altid var glædest i Ringsted og helst vilde rejse derud. Med Undtagelse af disse Melankoliperioder, som sædvanligt hang sammen med svære Hovedpiner, husker jeg aldrig, at Fader var syg, idet mindste aldrig sengeliggende. – Det Billede, som Galleriet købte af ham 1856 »Familieliv i et Fiskerleje« – malet i Aalsgaard – er betegnende som et af hans mørke Billeder. Der er noget ængsteligt tungt og blygraat over Farven deri. Om end Terrænets Linier er udførte med den fine Iagttagelse, som var ham egen, saa gør dog hele Billedet en ingen Glæde.« – Den sidste bemærkning er nok lovlig beskeden. Kunstmuseets vurderende købere har nok følt sig mere overbeviste om billedets kvaliteter. Jørgen Roed var selv en beskeden, stilfærdig og flittigt arbejdende kunstner, der aldrig søgte de ydre effekter, men ofte lod sig fange af de simpleste motiver som f. eks. i »Store sten på stranden, Hellebæk«.

En god bekendt af Roed var *Frederik Vermehren*, der også var født i Ringsted, endda i nabohuset til Roeds. Vermehren, der var 15 år yngre, blev elev af sin nabo, der også lærte ham at sætte pris på Hellebæk, så meget, at han foretrak at holde hvedebrødsdage der efter brylluppet den 7. juli 1857. – Her i Hellebæk havde brudgommen lejet sommerlejlighed, og der tilbragte de nygifte

P. C. Skovgaard: Bondedammen i Hellebæk, 7. juni 1858. Skitsebogsblad

hele sommeren. I et brev fortæller Vermehren vekslende om sin hustru og »Fiskeren på Stranden«, det vigtigste af de billeder, der blev til i Hellebæk, nærmere bestemt Ellekilde: »Jeg er glad og lykkelig, så lang Dagen er. Jeg har gennemvandet Kysten og fundet et Par Steder, som passer for mig til mine Billeder. Og så har jeg med Kridt tegnet på det største Stykke Lærred, Rif ved Stranden med en Kurv, hvori han piller Steen til Garnet. Han har sat sig på en Steen med Kurven mellem Benene og ser ud over Havet. De små Dreng skulde i nogen Afstand pille Steen til ham. Jeg tænker det bliver Graavejrsbelysning – Mit Humør er let. Jeg er glad over al Maade. Hun er saamænd Skyld i det Hele. Jeg er oppe Kl. 6, gaar strax i Vandet, og saa har jeg en lang Dag.«

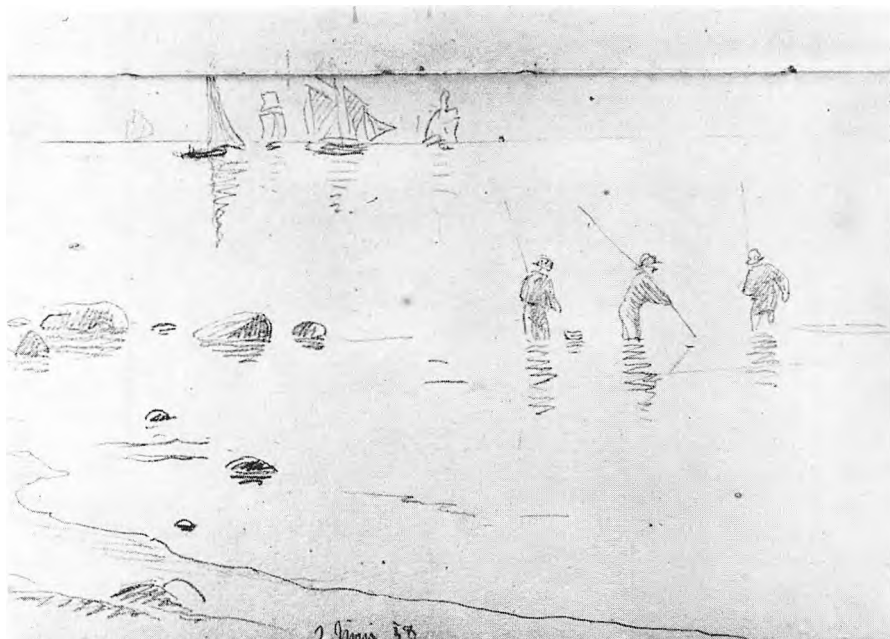
Det var Roed, der havde gjort Vermehren opmærksom på Rif med det karakterfulde hoved. Han havde selv – i 1854 – benyttet ham som model til manden i billedet af det gamle ægtepar ved arbejdet. Vermehren var meget optaget af »Fiskeren på Stranden« og omtalte ofte billedet i sine breve. I slutningen af august skrev han til en bror: »Du ved, jeg vilde have Graavejrsstemning på Rif, men Graavejret er ikke kommet, og jeg lavede da den lille Skizze og bestemte Aftenbelysning lige efter Solens Nedgang, naar alt endnu er lyst. Han kom til at sidde mørk mod den lysende Aftenluft. Der kommer derved langt mere Farve og Virkning i Billedet. Men af den Grund kan jeg ikke male det færdigt her, thi min hele Arbejdstid er en halv Time. Jeg maa gjøre Farvestudier og saa male Billedet i Kjøbenhavn. Kan det blot lykkes mig, saa kan det blive ganske kjønt; men det er en meget svær Historie. Jeg har begyndt at tegne til Børnene og faar bedre Stillinger ud af det end dem, du saa paa Skizzen. Med det lille Maleri gaar det ikke rigtig godt. Det er i flere Henseender mislykkedes, Luften og enkelte af Træerne. Det er saa smaalig gjort, men ikke værre end de italienske.« – Det omtale lille billede er »Parti af Kysten ved Hellebæk«, som Vermehren dog senere blev mere tilfreds med »det er i den senere Tid blevet en Deel bedre« skriver han i september.

Om efteråret flyttede parret til København, hvor Vermehren fuldførte »Fiskeren på Stranden«. Det findes nu i Aarhus Kunstmuseum. Måske kunne det have interesse at læse Julius Langes beskrivelse af maleriet, da det udstilledes i 1858:

»Billedet viser os Strandkanten ved Hellebæks Fiskerleje en lys, mild, vindstille Sommeraften. På den spejlblanke Sø øjnes fjernt ude store Skibe, som maae benytte al den Vind, de kunne faae, ved at sætte alle Sejl til. Lige ude ved Vandet sees en lille Pige og en Dreng, som lege med Stene; den Sidste har helt opsmøgede Buxer og en stor Straahat paa Hovedet. Paa en af de store Stene, som rager op af Sandet i Forgrunden, har en gammel Fisker fra en af Hellebæks Hytter sat sig; en stor Kurv med de Rullestene, han har samlet, har han sat foran sig, medens han roligt og behageligt indaander den milde Luft og med Øjet spejder ud over Søen. Omridset af hans Skikkelse, skjøndt den ikke selv er mørkt holdt, tegner sig kraftigt imod Luftens og Havets lyse Farver.«

En mindre gentagelse af billedet malede Vermehren i 1906. Studierne til billedet er i Hirschsprungs museum og viser en barfodet dreng, der skal på fisketur, sign. Hellebæk 17. september 1857, samt en lille pige, set fra ryggen, i trasko og med kort hår, også signeret, men udateret.

En interessant herre besøgte os i 1853 og malede et enkelt billede »September, Hellebæk«. Det var karikaturtegneren *Fritz Jürgensen*. Der er nok ingen tvivl om, at han kom herop sammen med familien Jørgen Roed, hos hvem han boede i begyndelsen af 1850'erne.

P. C. Skovgaard: Fiskere med ålestager, Aalsgaarde 1858. Skitsebogsblad.

Jørgen Roeds datter, Helene Nyblom, skriver i sin bog om faderen: »Og så havde vi i længere Tid Karikaturtegneren Fritz Jürgensen i Huset. Han var et meget elskværdigt og musikalsk Menneske, men al Forældrenes Omhu og Interesse for ham kunde desværre ikke holde ham tilbage fra det Driverliv, som lidt efter lidt ødelagde baade ham selv og hans Talent. Jeg husker ham som en venligt smilende Mand med rødt Skæg og en blid Stemme.« – Fritz Jürgensen havde nogle år forinden mistet både sin kone (efter kun et års ægteskab) og begge forældrene og forfaldt efterhånden til alkohol. Efter en resultatløs afvænningskur tog Jørgen Roed sig af ham og opmuntrede ham til at male, hvilket altså også resulterede i septemberbilledet heroppe.

Vi husker også Fritz Jürgensen for den bemærkning han fremsatte, da han nød udsigten fra Odinshøj: »Man kan sige om København, hvad man sige vil; man rose dens Glæder og Adspredelser; men jeg foretrækker Odinshøj for Kristen Bernikovsstræde«.

Nordmanden *J. M. Calmeyer* malede et landskab her, betegnet Aalsgaard 1853, og året efter tog *Frederik Rohde* sig af kysten ved Hellebæk i et mindre billede.

Carsten Henrichsen viste især interesse for Julebæk og udsigten derfra. »Fiskerbaaden gaar ud fra Kysten, solnedgang Julebæk 1849«, »Julebækhusene ved Hammermøllen«, 1854, »Ved Julebækhuset med udsigt til Kullen«, 1858, samt »Parti med Strandvejen ved Julebæk«, 1867, er eksempler herpå. Senere i 1870'erne malede han dog også Bondedammen og Kobberdammen, samt »Skovvej ved Hellebæk« og »Parti ved Hellebæk«.

En anden og endnu flittigere Hellebækmalers var *Heinrich Buntzen*, der i årene 1850 og op til 1881 i en helt utrolig grad viste interesse for vore landskabelige motiver. I 1850 blev han – netop på et Hellebækbillede – medlem af Kunst-

akademiet i København; »Landskab, Motiv fra Hellebæk« hed det. Talrige skovpartier og landskaber blev til under hans pensel, men han søgte også andre motiver, f. eks. »Parti af Hellebæk Slot med udsigt over Sundet«, »En gammel Bondegaard bag Grusgraven«, »Et gammelt Hus ved Hellebæk«, »Parti ved Aalsgaard med Udsigt over Sundet« samt »Et gammelt Hus ved Hellebæk i Graa-vejre«.

Ingen har dog tolket vore skove med en sådan optagethed og energi som P. C. Skovgaard. Ingen har givet en så indtrængende skildring af bøgeskoven ved og omkring Bondedammen som netop han. Der er derfor megen grund til for os at standse op og se lidt nærmere på den kunstner, der mere end nogen har gjort vor egen kendt i kunstnerisk henseende. Han påbegyndte sin virksomhed her i 1855 og fortsatte med mellemrum til begyndelsen af 1870'erne.

»Forny din undren,« siger Frank Jæger, og det gør man uvilkårligt, når man studerer de skitser og studier Skovgaard præsterede, for man betages af den næsten ufattelige flid, han lagde for dagen for at nå til den fuldkomnethed, han søgte. Hans barnebarn, arkitekt H. G. Skovgaard, skrev i Kunstmuseets årsskrift 1950: »Under arbejdet lærer han, at jo dybere han kender en ting, des bedre kan han fortælle om den. Han tegner tusindvis af skitser, især af træer, og han bliver ved dermed hele livet.« Det lyder ikke overdrevet for den, der har kendskab til det antal forarbejder, Skovgaard udførte – alene hos os – før han påbegyndte de endelige lærreders bemaling.

P. C. Skovgaard var sjællænder, født nær Ringsted; men familien flyttede senere til Vejby ved Tisvilde, hvor drengen Peter Christian tidligt blev sat igang med at tegne af sin mor, fra hvem han arvede de kunstneriske anlæg. De håndværksmæssige færdigheder lærte han senere på Kunstakademiet i København. I 1843 og 1844 arbejdede han sammen med J. Th. Lundbye ved Gurre sø, men først i 1855 havde Skovgaard sit møde med Bondedammen. Han har i hvert fald betegnet sit oliebillede »Bondedammen ved Hellebæk« 8. august 1855, hvor han som staffage har benyttet sin kone, Georgia, der tegner ved dammens bred. Året

Aalsgaard 28 Aug 57.

Kjært Georgia!

Grundlig kommer jeg da til at
forvins Dig et par Ord til for i aften
for Verdenshus for jeg altid er
Papiert og Drikke, naar jeg ides

efter arbejder han med »Parti ved Bondedammen ved Hellebæk« (Skovgaard Museet i Viborg). I 1857 malede han to dørstykker »Udsigt fra Hellebæk mod Kullen« og »Udsigt fra Julebæk mod Kronborg«. De omtales i et brev til Georgia, dateret Aalsgaard 29. aug. 57 (Skovgaard Museets brevsamling mappe 5, nr. 23): »Kjære Georgia! – Endelig kommer jeg da til at skrive Dig et par Ord til her i Aften hos Vermehrens hvor jeg altid er, spiser og drikker, naar jeg ikke maler og sover; jeg maler meget, men jeg har lidt ondt ved at komme til rette med Weiret, som er blevet lidt lunefuldt, men som andre lunefulde meget interessant. Blæst klæder Stranden bedre end Skoven. Om Formiddagen maler jeg ved Skovsøen paa

Graavejrsbilledet bliver det vist intet af; om Eftermiddagen maler jeg paa et Strandparti til din ene Dør Kullen og oprørt Sø, det andet Kronborg og Kysten, skal til det naar Weiret vil falde lidt til

Ro. Jeg kan ikke sige hvilken Dag i næste Uge jeg kan komme hjem. Jeg længes efter at faa Brev fra Dig og høre hvad Du og Drengen har taget Jer for, hils ham saa meget fra din hengivne Mand! – Lev vel! – Vermehrens beder mig hilse.«

Den omtalte dreng er den etårige Joakim.

Få dage senere, den 31. august, skriver Skovgaard atter til Georgia – (Skovgaard Museets brevsamling mappe 5, nr. 24):

»Min kjære Kone! – Jeg haaber at Du har læst og besvaret mit forrige saa tørre Brev, thi endskjøndt jeg slet ikke berørte noget saadant saa længes jeg dog efter Dig og Drengen; hvordan har I haft det? Jeg fik forleden næsten en Hilsen fra Dig, Vermehrens har i et Par Dage havt Besøg af en Frk. Fibiger som i Løwerdags? havde mødt Dig på Badehuusbroen i gul Hat og Kjole, det smagte saa hjemligt at høre det. Dørstykkerne ere færdige, og Billedet til Frøkerne, det jeg har betænkt at forære Vermehren har jeg begyndt idag, Begyndelsen er god og V:s er meget indtaget deri det er morsomt, jeg har naturligvis ikke sagt at det er til Dem; jeg er meget bekymret over en mørk Skye i West i aften, o gid Weiret blive godt imorgen!

Vermehrens ere mageløs nydelige imod mig; det er en yndig og ganske vist en ret velsignet kone V: har faaet, de er da ogsaa glade i hinanden, V: vil ellers gjerne »forkymera« lidt over sin Kunst ogsaa det tager hun smukt, jeg søger at snakke det væk, og fortæller ham at han ikke maa troe at han er den eneste Maler der tror sig at være en daarlig Maler, det forbausede ham at høre at Marstrand ogsaa kunne falde paa sligt – God Nat! Du ogsaa søde velsignede Kone – hils Joakim og Andre fra Din Mand.«

I 1857 arbejdede han på to små oliebilder »Fiskerpige fra Hellebæk« og »Lyslokket Fiskerpige fra Hellebæk« samt på flere skitser, der viser træer ved en søbred, vejslyng og buske, Bondedammen og Kronborg set fra vandet (se iøvrigt katalogfortegnelsen bagest i årsskriftet). En studie, der findes på Nivågårdsamlingen er »Udsigt over Søen mod Kullen fra en Haveterrasse med Statuer«. Motivet er set fra Tetzen Lunds villa i Julebæk, den nuværende hjemmeværns-politiskole.

1858 har vi lov at kalde Skovgaardåret i vor private kunsthistorie. Vi kan følge P. C. Skovgaard alene i hans skitsebøger fra 7. juni til 11. september. Her

arbejdede han især ved Bondedammen. Utallige blade fortæller herom. En genarbejdet skitse deraf er dateret 7. juni 58. Vegetation ved en søbred, skovparti ved Bondedammen, skærmpflanter, fem skovsnegle, to træstammer samt en skovsnegl og to skråtstående bøgestammer i lav søbrink er blot eksempler på de mange forarbejder til oliemalerier af Bondedammen. Henrik Bramsen skriver i »Danske tegninger«: »I P. C. Skovgaard finder vi en kunstnertype, for hvem tegningerne ikke som hos Lundbye, Frølich eller Marstrand har haft et mål i sig selv. Hans tegninger er helt igennem studieblade og har derved deres største værdi, idet vi i dem finder kunstneren alene over den kunstneriske idé.« I 1858 fuldførte Skovgaard mindst fem olieblade af Bondedammen. De tre af dem viser »Aften ved Bondedammen i Hellebæk«. Ind mellem de mange Bondedamskildringer har Skovgaard dog også haft tid til at male »Bøgestamme med en stor afblæst Gren« (Skovgaard Museet i Viborg). Her har han været optaget af at skildre det gamle bøgetræ, der med dets foldebarkede, svajede stamme står som en værdig kontrast til de unge løvtræer i baggrunden. Bruger man sin fantasi, bliver den afblæste bøgegren til en omkuldvæltet skovtrold, hvis øjne er rettet mod alt det, der lever i skoven, ganske som hos maleren selv; de små uanseelige blomster i bunden, de unge grønne træer og den gamle nu bladløse, men vægtige stamme, der ikke lader sig rokke, men agter at holde sig en tid endnu.

Naturligvis måtte stranden også tiltrække malerøjet. Et skitsebogsblad viser tre fiskere i vand til knæene med ålestager, i baggrunden ses fem skibe. Et olieblade viser »Stranden ved Hellebæk, frisk vej«. Der er også blevet tid til at male sønnen Joakim, der var knap to år den 7. august 1858. Joakim var med sin mor og far i Hellebæk nogle gange. I »Minder. Fra Barndom og Ungdom« fortæller han: »Da vi lå ved Hellebæk, og jeg var lille, red jeg i Vandet på hans Skulder (faderens) og saa over til Kullen og fik Dukkert – ja, jeg beretter alt som jeg husker det – og han sagde med Tonefald, at Bølgerne kaldte ad mig og skvulpede i Takt: Kom! kom! Kom lille Jokum! kom!« – Måske har den lille Jokum ikke vist sig alt for kry ved vandet.

Vi ved, at P. C. Skovgaard boede hos en skovfoged ved navn Bruun. Adressen på brevene fortæller det, og et sted i en skitsebog står der ud for 30. juni 1858: Betalt Skovf. Bruun 60 Rdl. Samme år fik han til opgave at illustrere Carl Plougs digt »Plejebarnet« (Det skumred i skoven, da jægeren gik hjem). Skitsebogsblade og studieblade viser skitser og forlæg til digtet, og noget tyder på, at ovennævnte skovfoged Bruun har været model til jægeren i digtet, hvis tegninger blev givet i træsnit i Gotfred Rodes »Fortællinger og Vers for Større og Mindre« 1858.

»Blegeplads under Store Træer« er også et kendt billede fra 1858. Det viser to samtalende koner, der har lagt tøj til tørre på græsset, den ene har et barn på armen. Bag dem rejser mægtige bøgetræer sig mod himlen som vældige kontraster til konerne, der kun er indsat i billedfladen som staffage, simpelthen for at understrege det majestætiske indtryk den omkringliggende natur giver beskueren.

De første studier til »Vaskerkoner ved Bondedammen i Hellebæk« udarbejdedes ligeledes i 1858 – og med disse forlader vi Skovgaardåret og vender os mod 1859, hvor kunstneren også præsterede store ting i Hellebæk.

Allerede den 8. februar arbejdede han her med tre skitser, der viser en søbred og nogle trægrupper. Men han har nok været her på gennemrejse – eller blot på en kort visit – for der er et langt spring til 1. juli, hvor han tegnede skærm-

P. C. Skovgaard: Vejen langs Skaaningedammen, 13. juni 1858. Skitsebogsblad

planter, syreblade, sværdliljeblade og en træstamme med løv. Den følgende dag arbejdede han atter med skitser ved Bondedammen og snart opstod et nyt »Bondedammen ved Hellebæk«, et maleri, der blev købt af brygger Carl Jacobsen i 1875 – kunstnerens dødsboauktion – og som nu hænger på Ny Carlsberg Glyptoteket i København.

Blandt mange mindre olieblade fra denne sommer er »Ved en skovsø«, »Forblæste ege«, »Eg på marken foran en skov« samt »Kysten Nord for Kronborg, Blæstveir«, betegnet Hellebæk 31. aug. 1859.

Et stort anlagt billede – også hvad dimensionerne angår – er Nivågårdsamlingens »Sommeraftermiddag ved en Indsø«, hvis titeltilføjelse lyder: Efter en bortdragende regnbyge belyses landskabet atter af den dalende sol. I forgrunden føres køer ned mod søen, hvor de skal drikke. Billedet måler 192 × 270 cm og er betegnet P. Skovgaard 1859. Indsøen her er Bondedammen.

I en ledig stund i Hellebæk tegnede Skovgaard sin yngste søn, Niels, der i sommeren 1859 var knap et år gammel.

Efter en studie, dateret 15. aug. 1858, malede han – så vidt man ved i 1859 – »Stille Sommeraften ved en Indsø« (Bondedammen) samt endnu et oliebillede »Udsigt mod Kullen fra Hellebæk. Aften«. Den følgende sommer var Skovgaard her atter, i hvert fald i juni og en del af juli. Han fandt udsigten mod Kullen så betagende, at han malede to studier til det store »Udsigt fra Sjællands Nordkyst over Kattegat mod Kullen. Sommeraften. Set fra Odinhøj«. Endnu et betydeligt arbejde (158,5 × 221). Ved en skitse dertil har maleren skrevet: »Luften smuk blaa foroven temmelig dyb. Med grønlig Overgang til gullig forneden. Kullen omtrent en Chokolade-tone. Havet dejlig dybblaa dog mild Farve. Rødlig ved Horisonten blaa i Dybden af Bohjem. Kullen lysere end Søen ved Horisonten

ellers samme Styrke«. – Kunstkritikeren Karl Madsen har følgende kommentar til det færdige billede: »Galleriets store, til Krieger malte Sommeraftensbillede med Udsigten fra Hornbæk Plantage over Kattegat mod Kullen har ikke sine Fortrin i Farven, Luften er for jævnt strøget, og der er for skarp en Blaanelse i Søen, men Terrænet er udmærket formet og karakteriseret, Motivet stort op-fattet; hvis Lundbye havde levet, ville han have erindret Strofer af en Fædre-landssang.«

Det tilbagevendende motiv var Bondedammen. På grundlag af en studie fra 1859 malede Skovgaard et anseligt billede (116 × 148), der viser en del af Bondedammen omkranset af løvrige bøgetræer. Et særlig stort og smukt bøgetræ skiller sig ud fra de andre og danner kompositionens midtpunkt. Medens træmasserne i venstre side af billedet ligger i skygge, er dette træ belyst af formiddagsolen og derved stærkt fremhævet. Nederst aner man vejen, der svinger ind i venstre hjørne af billedet og derved danner en ring omkring den stille blanke dam. Karakteristisk for P. C. Skovgaard er forgrundens små lette og yndefuldt malede blomster. Placeret i forgrunden står de som kontraster til de vældige og helt monumentale træer bagved, og man ihukommer Lundbyes ord: »Hvad Skovgaard bedst fremstiller og ret med Kjærlighed har levet sig ind i er Plantelivet, ligefra det store Træ indtil den lille fine Græsplante«, men dermed er ikke alt sagt; han komponerer disse dele sådan, at hans maleri i virkeligheden bliver til et monument for dansk natur!

I 1865 malede Skovgaard atter Bondedammen i Hellebæk. Dermed være ikke sagt, at han også opholdt sig her dette år. Billedet kan være blevet til på grundlag af tidligere studier. I 1867 varierede han endnu en gang sit foretrukne motiv ved at komponere sønnerne Joakim og Niels ind som staffage i det store billede »En Skovsø. Badende Drengene ved Bondedammen« (97 × 126) (Skovgaard Museet i Viborg). Motivet blev gentaget i 1868 blot med små variationer. Fra skitsebøger ved vi, at Skovgaard dette år var her på stedet, i hvert fald i september, idet han den 15. september tegnede skitser på stranden ved Julebækhuset. Fra den følgende dag har vi en skitse af et skovbryn, betegnet »Hos Roed, Aalsgaard d. 16. sept. 68« – og fra den 29. september nogle høje bøgestammer. Samme år lod han sig inspirere til »Kronborg set fra Julebæk Strand«, et anseligt billede der måler 121 × 192 cm.

I sine notrebøger nedfældede Skovgaard små men for ham vigtige bemærkninger. Helt bevægende er det at studere juli måned i 1868. Ved den 7. juli: »Tegnede jeg Cartonen til Liebes Billede« (En Skovsø. Badende Drengene ved Bondedammen). 8. juli: »Begyndte jeg at male Gjentagelsen af ovennævnte Billede«. 14. juli: »Besøg af Grundtvig«. Ved 15. juli er der tegnet et stort og et lille kors. Den dag døde hans kone, Georgia. 17. juli: »laanet af Onkel Chr. 150 Rdl. – «

Georgia Skovgaard var ofte med i Hellebæk. Hun tegnede og broderede og var kunstner på sit felt, kunstbroderiet, og stod for samtiden som grundlægger af det kunstnerisk betonedede danske broderi. Efter hendes død måtte P. C. Skovgaard alene tage sig af børnenes opdragelse og uddannelse. Alt tyder på, at han har vist sig som en både kærlig og meget ansvarsbevidst far. Der var tre børn i ægteskabet, og de blev alle kunstnere. De to drenge, Joakim og Niels, er nok mere kendt end datteren, Suzette Cathrine, hvis malerier og keramiske krusker og fad overbeviser os om en kunstnerpersonlighed bag værket.

I notrebogen fra 1871 står der ved 17. juli: »Bestilte Grosserer Funck et

Billede a 2000 dol. til en Mand i America.« – 16. august: »Begyndte jeg at tegne Konturen paa Lærredet til Billedet, som skal til America.« – Hvorfor nu interessere sig for disse oplysninger. Jo, går man videre accelererer nysgerrigheden. – 27. januar 1872: »Fuldførte jeg det af Grosserer Funck 17. juli f. A. bestilte og til New York bestemte Billede, som jeg begyndte 16. aug. f. A. 73" × 103" (Bondedammen ved Hellebæk)«. – 28. januar: »Modtog jeg af Funck 1000 r. for ovennævnte Billede«. 6. februar: »Modtog jeg af Gross. Funck Resten af betalingen for Billedet 875 r.«.

Man kunne forestille sig muligheden, at en amerikaner på besøg har set et af Skovgaards malerier af Bondedammen, er blevet betaget og så gennem sin mellemmand, grosserer Funck, der var amerikansk konsul, bestilt et kæmpelærred med samme motiv. Størrelsen, der åbenbart skulle passe til en bestemt vægplads, ja, måske fylde hele væggen, skulle netop være 73 × 103 tommer, og det vil sige, omregnet til centimeter 191 × 265,5!! – Sluttelig: Vi ved, at også i Amerika kan man se »Bondedammen i Hellebæk«.

Så sent som i 1873 – to år før sin død – malede han et mindre billede af Bondedammen (55 × 80) – og hvad er vel naturligere end at forlade P. C. Skovgaard ved Bondedammen i Hellebæk, den lokalitet, som han bedre end nogen genskabte som et »naturens kunstværk«. Dette kunstværk ønskede han ikke at beholde for sig selv. Han sendte sine elever – og kolleger herop. Når *Constantin Hansen* kom til Hellebæk i 1859, var det på opfordring af P. C. Skovgaard. Constantin Hansen var dog ikke landskabsmaler. Hos os viste han især interesse for Hammermøllen, og det arbejde der foregik i den. Et af denne kunstners breve er stilet til Skovgaard i Hellebæk og bør citeres i sin helhed. Det er dateret 8. juli 1859 (Skovgaard Museets Irevsamling mappe 11, nr. 35) – »Kjære Skovgaard! – Mange tak for sidst! I Onsdags Morges gik jeg ind i Hammermøllen og kan ikke nægte at jeg troer den kunde give et Billede. Det var da der jeg blev mest slaaet af hvad jeg saae paa Touren, naar jeg da undtager det rent landskabelige og af dette var jeg næsten mest henrykt over Kysten mellem Hellebæk og Helsingør.

Dersom jeg var en Englænder af dem paa mange Pund, saa bestilte jeg hos dig et Billede derfra. Der kunde for Resten bringes adskillige Billeder ud af (det), alle sammen med Kronborg i Baggrunden. Men det var Hammermøllen jeg kom fra. Det kunde bestemt ikke være til Skade for dig om Du tittede engang indenfor Døren og saa Smeden i indisk guul Belysning ved Essen, medens den store gode gammeldags Puster er i Gang og de store Hammere med Bjælker til Skaft staae og længes efter at tordne løs. Dagslyset skinner fra smaae Vinduer ind fra flere Sider og belyse andre Ambolter med flere Smede. Der tales om et nyt Værksted; men et saa skrummelagtigt, tilrøget og stemmende med Middelalderens Smedevæsen faaer man da ikke at see. Man kan uden videre gaee ind ad den aabne Dør uden at faae nogen Hammer i Planeten, tvertimod bliver man høfligt anmodet om at humme sig lidt for at undgaae de vulkanske Ildgnister som undertiden true at springvande Een. Kunde Du ikke saa lumskelig skaffe Dig og derefter skriftligt mig Underretning om hvem man skal gjøre sig gode Venner med, hvem der er den egentlige Vulkan der giver Een Lov til at male Cyklopværkstedet? Der gives maaske Helligdage hvor man kunde tegne og anlægge Rummet og muligt smedes der ikke hver Dag paa den Ambolt strax til Højre for Døren hvor man ellers risikerede at faae Ildvirkningen i Billedet alt for naturlig. Dersom Du kunde gide skrevet mig lidt om dette og tillige sige mig om Du ikke

synes at det kunde være Umagen værdt at gjøre et Billede deraf, saa vilde Din Elskværdighed derved vel ikke forøges, men Du vilde give mig saa meget mere Lejlighed til at paaskønne den. I Helsingør morede jeg mig med at see paa Kronborg og med at tale Italiensk med en Slags Consul som paa ingen Maade kunde lære Dansk og derfor paaskønnede mig meget. Han var ellers ikke mere begejstret for den italienske Frihed, end at han blot sagde i den Anledning: E chi paghera? Paga l'Italia! det er udlagt Hvem kommer til at betale Gildet? Italien den Stakkel! Magdalene hoster og hilser! Børnene hoster og skraale! Faster gjør geniale Anlæg i Haven; men de have det alle godt alligevel; I Gaar var vi hos Monrads hvem jeg hilste fra Dig. Monrad kom om Aftenen hjem fra Statsraad, men talte ikke om hvad han eller de andre havde raadet til. Jeg har aldeles Intet hørt fra den hemmelighedsfulde Mand med det politiske Billede. Han svæver meget politisk til Værks; (jeg veed nemlig ikke om man kan sige om en ubekjendt Størrelse at den gaar) Nej Cykloperne det er mere haandgribelige Folk og maaske bedre at komme i Kast med.

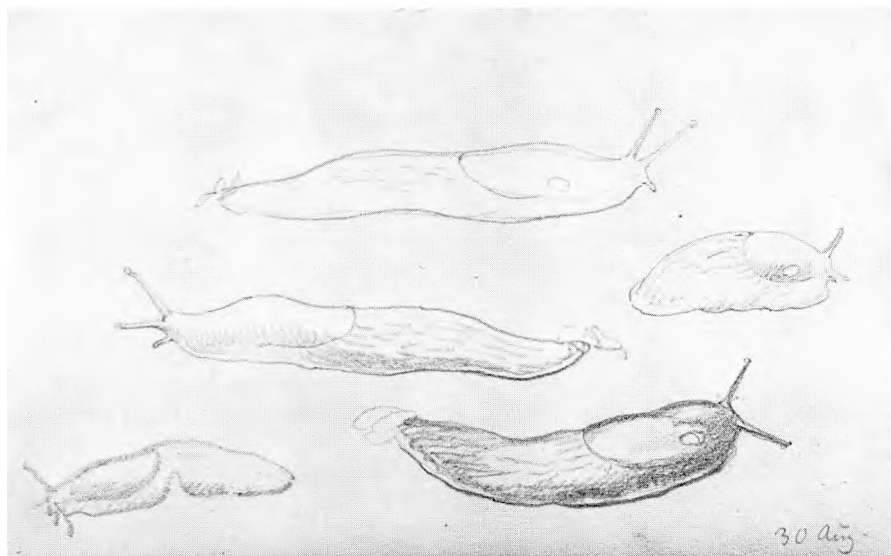
Lev nu vel! Hils Georgia! og Joachim og Hr. Brun og faae Niels Christian lært til at lee ad mig, jeg maae jo gaae i Hellebæk og lee ad mig selv. Din hengivneste / Const. Hansen.«

Constantin Hansen udførte mange studier til det egentlige billede »Det indvendige af Hammermøllen ved Hellebæk«, og de blev alle til i juli-august 1859 (»Smeden ved Essen«, »Smeden, der vender sig fra Essen«, »Modelfigur staaende med venstre Haand i Siden og højre støttet til en Stav«, »Smeden og hans Dreng«, »Drengen ved Ambolten« o. s. v.)

Emil Hannover er hård ved det færdige Hammermøllebillede. I sin bog om Constantin Hansen (1901) skriver han: »Det gik ham med dem, som med alt, hvad han malede under andre Forhold end de daglige, de fik mere Liv i Bevægelsen, mere Lys i Farven, større Lethed i Behandlingen. Men alt dette døde rigtignok under Haanden paa ham, da han efter sin Hjemkomst satte disse Studier sammen til et Billed, der trods al den Flid, som er anvendt paa det, aldeles intet betyder i hans Produktion.«

Den kultiverede og tiltalende kunstner, Constantin Hansen, er måske mere kendt som maler af Den grundlovgivende Rigsforsamling. Af ovenfor citerede brev fremgår det, at Monrad var en af hovedmændene bag tanken om at lade Constantin Hansen male det »politiske billede«. Foruden denne store opgave tog han sig af udsmykningen af Københavns universitets vestibule. Måske kunne det interessere at se, hvilke tanker historiemaleren Constantin Hansen gjorde sig om kunsten og folket, et emne, han berører i endnu et brev til Skovgaard (Skovgaard Museets brevsamling, mappe 11, nr. 25) »- Det kan ikke nytte at interessere sig for et Æmne dersom man er ganske ene om det. Det maa være Folkets Interesse som gjennem Kunstneren faaer en forklaret Form. Kunstneren maae bæres op af Folket, han kan ikke sidde ensomt indelukket i sit Atelier. Tidsaanden vil ikke have et historisk Billede paa sin Væg. Jeg kunde næsten have Lyst til at male Landskaber dersom jeg ikke var saa gammel eller dersom jeg havde Kræfter til at kunne færdes saaledes, at jeg kunde opsøge Motiverne.« - De lidt vemodige tanker blev til i året 1871.

Peter Raadsig arbejdede her ivrigt i halvtredserne, ja, allerede i 1841 malede han »Fiskerscene pa Stranden ved Aalsgaarde«. Fiskerne og deres liv var hans foretrukne motiv. I 1855 malede han »Fiskerfamilie ved Stranden, fra Kysten ved Aalsgaarde«, »Fra Fiskerleje med Udsigt mod Kullen« og »Fiskerbaade ved

P. C. Skovgaard: Fem skovsnegle, 30. august 1858. Skitsebogsblad

Stranden, Aalsgaarde«. I 1858 udførte han på bestilling af Frederik d. VII og grevinde Danner »Sjællandske Fiskere ved Aalsgaarde, med udsigt over Øresund«. I 1874 malede han »Kystparti ved Hellebæk med Udsigt mod Kronborg« og »Fiskere som venter paa Stranden paa en Baads Hjemkomst«. Raadsig var blandt de første skildrere af Vestkysten og af Skagens- og Hornbækfiskernes liv – og lad os tilføje, Aalsgaardfiskernes! En enkelt gang vovede Raadsig sig uden for de vante stier, den dag da han malede et mindre billede af Bonde-dammen.

Enlige svaler som *Peter Ølsted*, *Edvard Harbo* og *C. L. Messmann* drager forbi og efterlader et enkelt maleri i deres produktion.

A. C. Lunde, der som tidligere nævnt var blandt de allerførste på stedet, vendte tilbage 1858 og vedblev at gentage sine besøg indtil 1871. Han malede adskillige partier fra Hellebæk og Julebæk. Lunde hører ikke til blandt kunsthistorikernes favoritter, han nævnes slet ikke, så der er grænser for hvor megen viden, vi kan indhente om ham. I et kunstnerleksikon står der dog, at »Lunde malede nydelige Landskaber, udført med megen Omhu og med en fin Fornemmelse for Lys og Farve«.

C. A. Kølle, der opholdt sig her i 1858, var især optaget af stranden og sundet, »Den gamle Strandvej ved Hellebæk«, »Parti ved Julebækshuset, i baggrunden Kullen«, »Strandparti fra Hellebæk« og »Sejlere i Sundet Nord for Helsingør«. Kølle havde hidtil arbejdet som figur- og landskabsmaler, men netop i 1858 udstiller han for sidste gang figurbilleder. Herefter blev det landskabelige hans eneste motiv. Skulle det mon være naturen her, der fik ham til det – hvem ved?

Samme år beskæftigede *A. H. Mackeprang* sig med »Tidlig Morgen ved Hellebæk«, og to år efter, i 1860, returnerer han for at fortsætte med »Parti i Hellebæk Skov ved Solnedgang«. Mackeprang var især dyremaler og malede særlig hjorte, rådyr, hunde og katte, og blev derved meget populær blandt det bredere publikum, men her har det altså været det landskabelige alene, han har dyrket.

Også kvindelige malere har hjem søgt stedet. En af dem var *Bolette Brandt*, der først blot ville være blomstermaler, men senere lærte landskabsmaleri hos Heinrich Buntzen. I Hellebæk malede hun i årene 1861–1864 og 1865 partier fra stedet, f. eks. »Fra Hellebæk«, »Parti ved Hammerhuset i Hellebæk Skov«, »Parti fra Kobberdammen«, »Hammerhuset i Hellebæk Skov« og »Parti ved Bondedammen i Hellebæk Skov«. Trist nok er det ikke muligt at fremskaffe oplysninger om hende udover de ganske få, der siger, at »hun foretog en rejse til Paris i 1869, og at hun fra 1873 oppebar en årlig pension fra Vallø Stift.« – En anden dame, *Rasmine Møller*, får heller ikke megen omtale af de kunstkundige. Hun var især optaget af sjællandske landskaber og navnlig skovpartier. Hos os malede hun to billeder i 1865: »Parti ved en Bro i Hellebæk« og »Skovparti i Hellebæk«.

Marinemaleren *Carl Bille* tegnede »Fra Hellebæk og Kullen« og »Hellebæk« i 1861. I 1868 ankrede han op igen og malede »Strandparti fra Hellebæk« og året efter »Stranden ved Hellebæk mod Kronborg«. Bille kendte til livet på havet, idet han levede der som sømand i hele sin ungdom. Han var udlært sejlmagersvend, men besluttede sig til at blive marinemaler og gik i lære som sådan. Han beskæftigede sig altid med havet og især dyrkede han virkningen af måneskin over havet. Mange år senere ankom en anden marinemaler Bille, nemlig sønnen Vilhelm, for at male »Skibe Nord for Kronborg«.

Jørgen Sonne kender vi fra hans hovedværk, frisen på Thorvaldens museums yderfacade, der viser Thorvaldens hjemkomst i 1838; men han er også kendt for sine folkelivsskildringer fra Nordsjælland foruden mange historiemalerier. Her i Hellebæk har han malet et interessant billede, et interiør på Majorgården. Man ser en stue, hvor vedbendranker slynger sig henover de lette gardiner, og gennem vinduerne får man et kig ud til den svenske kyst – og til den anden side et kig ud til haven bagved huset. Jørgen Sonne kendte familien Puggaard, der residerede på Majorgården, og nogle af medlemmerne har han forevigt i billedet »En Pramtur på Esrom Kanal« i 1865. Interiøret, hvis data vi ikke kender, er i privateje i Belgien. Den opmærksomme læser vil måske have bemærket, at der kun er nævnt eet interiør før dette. Det viser, hvor få der er malet. Så megen mere grund er der til at fremhæve Jørgen Sonnes indsats her.

C. F. Aagaard – elev af P. C. Skovgaard – arbejdede her gentagne gange i tidsrummet 1863–1894. »Parti fra Hammermøllen ved Hellebæk«, »Solnedgang efter en urolig Junidag«, »Efterårslandskab« og »Skovsø fra Hellebæk« er eksempler på de mange motiver. I 1881 malede han en såkaldt suite, »De fire årstider: a) Morgen ved Stranden, tidligt Forår, b) Marksti, Midsommer, c) Efterårsaften ved en Bondegaard og d) Vinternat ved Møledammen«.

Ingen anden maler har, så vidt det har kunnet opspores, lavet noget tilsvarende her. Senere malede han Bondedammen en septembermorgen og »Bortdragende Tordenbyge ud over Øresund« – og flere. Kunsthistorikerne er ikke blide ved Aagaard. Henrik Bramsen skriver i »Landskabsmaleriet i Danmark«: »En typisk landskabsleverandør til borgerhjemmene var Aagaard, hvis landskaber repræsenterede en blanding rumpsk bøgeskov tilsat lidt skovgaardsk grandezza og eventuelt en lundbyesk stendysse«. En betragtning, Bramsen ikke er ene om. Aagaard blev dog ofte benyttet som dekorationsmaler, f. eks. på Landbohøjskolen, Københavns Universitet og i Chr. IVs kapel i Roskilde domkirke. Desuden malede han sammen med Otto Bache i 1874 fortæppet i Det kongelige Teater.

P. C. Skovgaard: *Stille aften ved en indsø*. 1858. Kullegning

Har Aagaard ikke udvist den helt store selvstændighed som kunstner, så lad os dog fremhæve, at hans billeder af de nordsjællandske landskaber var meget yndede i tiden, så yndede at de ligefrem blev betegnet som værende venlige! Det siger vel noget om malerens syn på naturen her.

Ferdinand Richardt, der senere emigrerede til USA, malede fem billeder her, og på de tre af dem ser man Kronborg i det fjerne, »Fra Aalsgaarde med Udsigt mod Kronborg«, »Fra Julebæk med Udsigt til Helsingborg og Kronborg« og »Udsigt over kysten og Sundet fra Hellebæk mod Kronborg«. Richardt var prospektmaler og tegner og beskæftigede sig især med vore slotte og herregårde i deres landskabelige omgivelser, og så måtte vort Kronborg jo også have interesse.

Carl Bøgh blev betaget af et »Gaardinteriør i Hellebæk« i 1867, vist også det eneste billede, han har malet her; der foreligger ikke oplysninger om andre.

I 1868 var tre herrer stærkt optaget af vor efterhånden velkendte motivverden. Interessant er det, at *Viggo Johansen* fandt vej til Ellekilde Bakker og den 6. august tegnede udsigten derfra. Han malede også et mindre billede af »Udkanten af Hornbæk Plantage«. Viggo Johansen var i 1868 kun 17 år gammel og altså endnu ikke kendt som Skagensmaler. Man kunne tænke sig, at hans læremester, Jørgen Roed, havde inviteret ham til at bo og arbejde på stedet. Samme år blev han optaget på akademiet. I begyndelsen af 1870'erne arbejdede han i Hornbæk og var derved sammen med Raadsig blandt de allerførste Hornbækmalere. I 1875 blev han Skagensmaler og var også på anden vis tabt for os, idet han giftede sig med en yndig kusine til Anna Ancher.

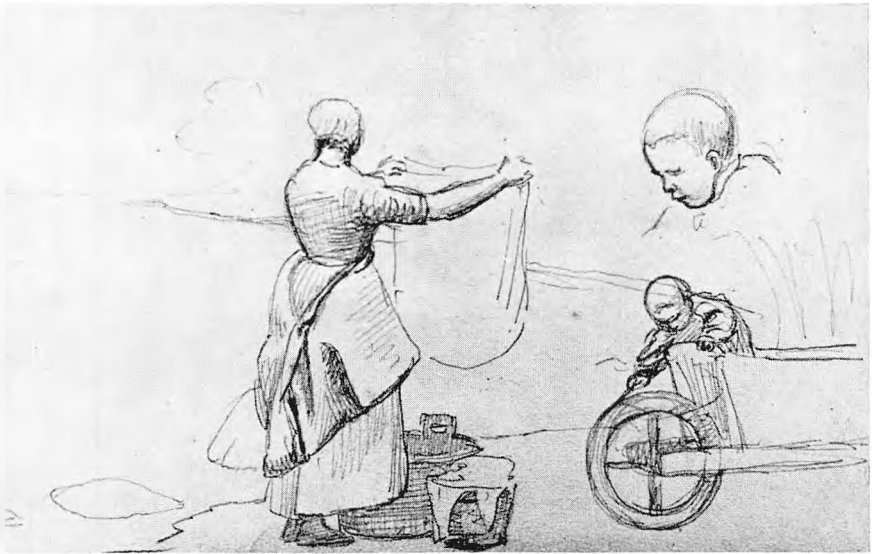

P. C. Skovgaard: Sø og store trækroner, 1858. Skitsebogsblad

De to andre herrer var *F. C. Lund* og *Riis-Carstensen*. Lund, der malede partier fra Aalsgaard og Hellebæk, var først og fremmest historiemaler og har skildret mange af de kendte optrin i Danmarkshistorien. Han kunne male »Scener af Slaget ved Fredericia« med megen indlevelse, idet han selv deltog og blev såret den 6. juli 1849. Endvidere har han malet »Den hollandske flåde, der passerer Kronborg 29. oktober 1658«. Store bestillinger fik han også, således udsmykningen af loftet i Viborg domkirke. Nu er Lunds loft dog erstattet af Joakim Skovgaards arbejder. I årene 1854–1860 malede han de danske folkedragter i akvarel. Morsomt nok har det rent landskabelige kun optaget ham her på stedet. – *A. Riis-Carstensen* malede »Kystparti ved Hellebæk« og »Bygevejr under Kullen«. Som marinemaler havde Riis-Carstensen særlig interesse i at skildre kysten og havet, hvad han også fortsatte med at gøre i de få billeder, han med mange års mellemrum præstede her.

I 1870 vendte *C. F. Sørensen* tilbage for at male »Fiskerbåde ved Hellebæk«. De følgende år malede han »Sundet Nord for Helsingør set fra Helsingborg«, »En Byge ved Indløbet til Sundet« (Langebroses) og endelig »Marine med Sejlskibe nord for Kronborg«. Det er ikke mærkeligt at motiverne er hentet fra Sundet, *C. F. Sørensen* var marinemaler, og talrige billedtitler fortæller, at han levede sit malerliv på havet. Næsten hvert år efter 1846 foretog han sørejser – som regel med kongelige orlogsskibe – til fjerne steder, men hentede dog de fleste af sine motiver i de nordiske farvande. I 1874 rejste han med Chr. IX til Island, hvilket resulterede i en række billeder derfra.

C. F. Eckardt, der kun malede et billede her, »Udsigt fra Hellebæk mod Kullen« i 1870, var også marinemaler, men i hans kunst spores ikke de dramatiske virkninger, som *C. F. Sørensen* og *Riis-Carstensen* søgte. Han yndede især den »stiltfærdige Iagttagelse af Lysets Toner«.

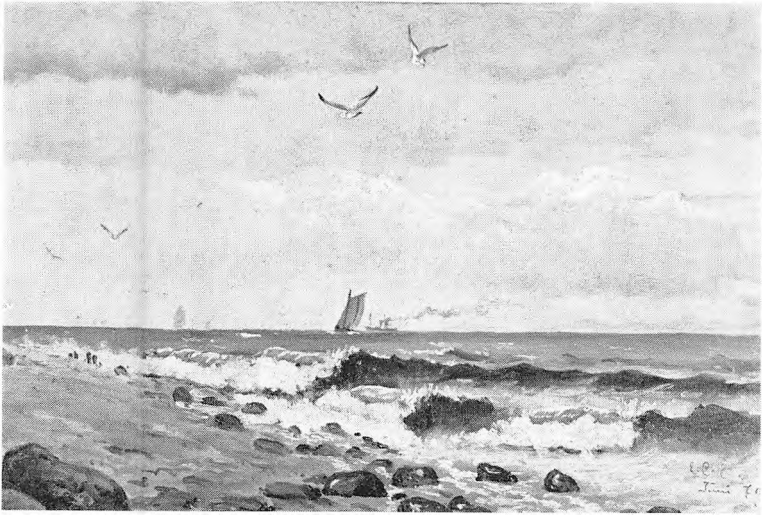

P. C. Skovgaard: Vaskepige hænger tøj op, 1858. Skitsebogsblad.

Samme år malede C. L. Petersen »Strand ved Hellebæk«, vist hans eneste herfra. En anden Petersen med fornavnet *Edvard* malede tre billeder her i 1873, »Skaaningedammen ved Hellebæk«, »Fra Hellebæk, eftermiddag« og »Drivende Efterårsbyger udover Stranden – fra Aalsgaard Fiskerleje«, for hvilket sidste han fik Neuhausens præmie, stiftet 1819 af malermester Jens Neuhausen og uddelt hvert andet år af akademiet som præmie i en konkurrence. Edvard Petersen har bl. a. givet tegning til Storkepringvandet på Amagertorv i København, hvortil Vilhelm Bissen modellerede storkene.

»Marie Bang foretrak at gengive idylliske landskaber bl. a. fra Hellebæk«. Hun var her i 1871, hvor hun malede »En Sommerdag, Motiv fra Hellebæk«. Senere malede hun »Skovparti fra Hellebæk«, »Udsigt fra Aalsgaarde« og »Fra Vejen til Odinshøj«. Marie Bang har ikke nogen stor produktion bag sig, og hun ernærede sig for en del ved at drive tegneskole.

Mere produktiv var derimod *Godfred Christensen*, der indledte sin virksomhed her på stedet i 1863, kun 18 år gammel. Han havnede hos en fiskerfamilie i Aalsgaard, hvor han blev optaget som medlem af familien: »Fiskerens var af den der paa Egnen stærkt udbredte Slægt Corneliussen – udtalt: Kaneliussen, eller endnu kortere: Kanelsen, – midaldrende Folk, der endnu havde bevaret noget af den Skønhed, som var ejendommelig for Slægten, og oppe i Bakken, lige oven over Stedet, boede Engelbrecht Corneliussens Broder med to Sønner, 3 Alens Kæmper af et prægtigt Ydre«, fortæller Rikard Magnussen i sin bog om Godfred Christensen. Her befandt den unge maler sig så vel, at han af og til deltog i fiskeriet. Fra hans første par år her er »Strandparti paa Nordsjælland, ud mod Kattegat, Hellebæk«, »Bondedammen, Hellebæk« og »Vej gennem Landsbyen«. I 1866 malede han »Fiskerhuse ved Stranden, Hellebæk«. – Et varigt bekendtskab stiftede Christensen her med maleren C. F. Aagaard. Den noget

C. Eckardt: Udsigt fra Hellebæk mod Kullen, 1870

ældre Aagaard blev ham en trofast rådgiver og ven gennem årene. Den selv-ransagende Godfred Christensen nagedes ofte af tvivl på sin egen formåen som selvstændig kunstner, og i et anfald af mismod søgte han stilling som medhjælper hos Aagaard ved en udsmykningsopgave på slottet Frijsenborg. Aagaard afslog hans anmodning, idet han anså den for et udslag af midlertidig depression, og frarådede dette skridt bort fra den påbegyndte uddannelse på akademiet. Godfred Christensen fulgte vennens råd og fortsatte ad sin afstukne kunstnerbane.

Stadige anfægtelser truede den unge kunstner. Ofte smed han penslen fra sig, og en dag, hvor han havde arbejdet meget med et billede, tog han mod til sig og søgte råd hos selve »Landskabsmaleriets Mester«, P. C. Skovgaard, der tilbød ham at komme op hos ham for at se billedet. Han kom, billedet blev stillet op, og »Skovgaard sad, som hans Vane var, med Haanden om det graasprængte Skæg og Armen hvilende i den anden Haand. I nogen Tid blev der ikke mælet et Ord. Hans Ansigt var ubevægeligt og Blikket strengt kritisk. Saa vendte han sig pludselig imod den unge og sagde venligt: »De bør gøre dette Billede færdigt, Christensen! Bliv ved og bliv ikke træt af at arbejde med Landskabet, som De har begyndt. Jeg vil ikke blande mig med Raad i Deres videre Malen paa det.«

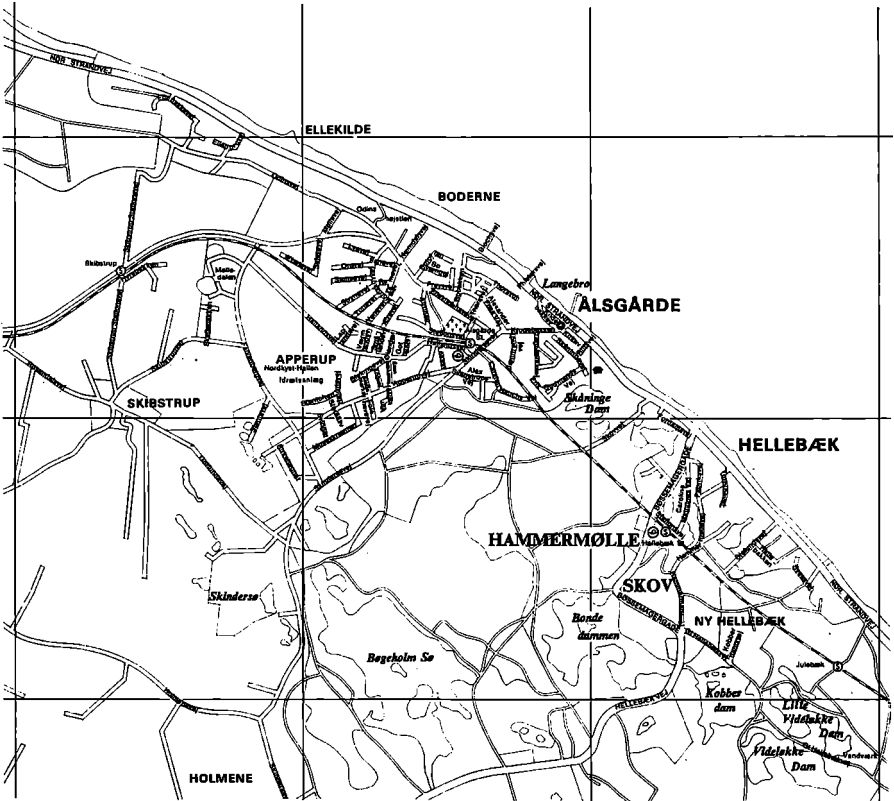
Godfred Christensen følte sig stærkt opmuntret af professorens ord og malede flittigt videre. – For at lære mere foretog han flere store udenlandsrejser i 1870'erne. I Paris fik han, i året 1876, »impulser af den mere fremskredne franske teknik, bl. a. med hensyn til den forøgede lyskraft, der tilførtes farven, når den sattes direkte på lærredet med paletkniven«. En studie malet herhjemme på den måde og udstillet i 1877, vakte megen opsigt blandt de unge og blev indledning til fornyelse i dansk landskabsmaleri.

Godfred Christensen vendte tilbage til Hellebæk i 1885 og fortsatte sin maler-virksomhed her med års mellemrum op til 1915.

Første del af skriftet »En stump Nordkyst« var beregnet at slutte med året 1875, det år, hvor den betydeligste Hellebæk-skildrer, P. C. Skovgaard, døde.

Nogle malere som Carl Bloch havde påbegyndt deres virksomhed heroppe inden dette år, men da deres hovedindsats falder efter, er det fundet naturligt at henvise dem til næste års udgivelse, der fortsætter, hvor dette årsskrift slutter. Jeg har holdt mig for øje først og fremmest at meddele hvilke malere, der søgte hertil, og hvad de frembragte her. Samme princip vil blive fulgt i anden del, der så vidt det er muligt, vil berette om malere i vort område op til 1974 – altså en hundredårsperiode.

LAURA JACOBSEN

Hermann Carmiencke: Skovparti ved Hellebæk - 1835.

J. P. Møller: Skovparti på vejen fra Helsingør til Hammermøllen - 1838.

Fabritius de Tengnagel: Nordlyset, natten mellem 16. og 17. september - 1838-1839.

J. P. Møller: Parti fra det nordlige Sjælland i august - 1841.

Dankoart Dreyer: Parti ved Hammermøllen - 1843.

Fritz Nordabl Grove: Parti ved Hammermøllen - 1846.

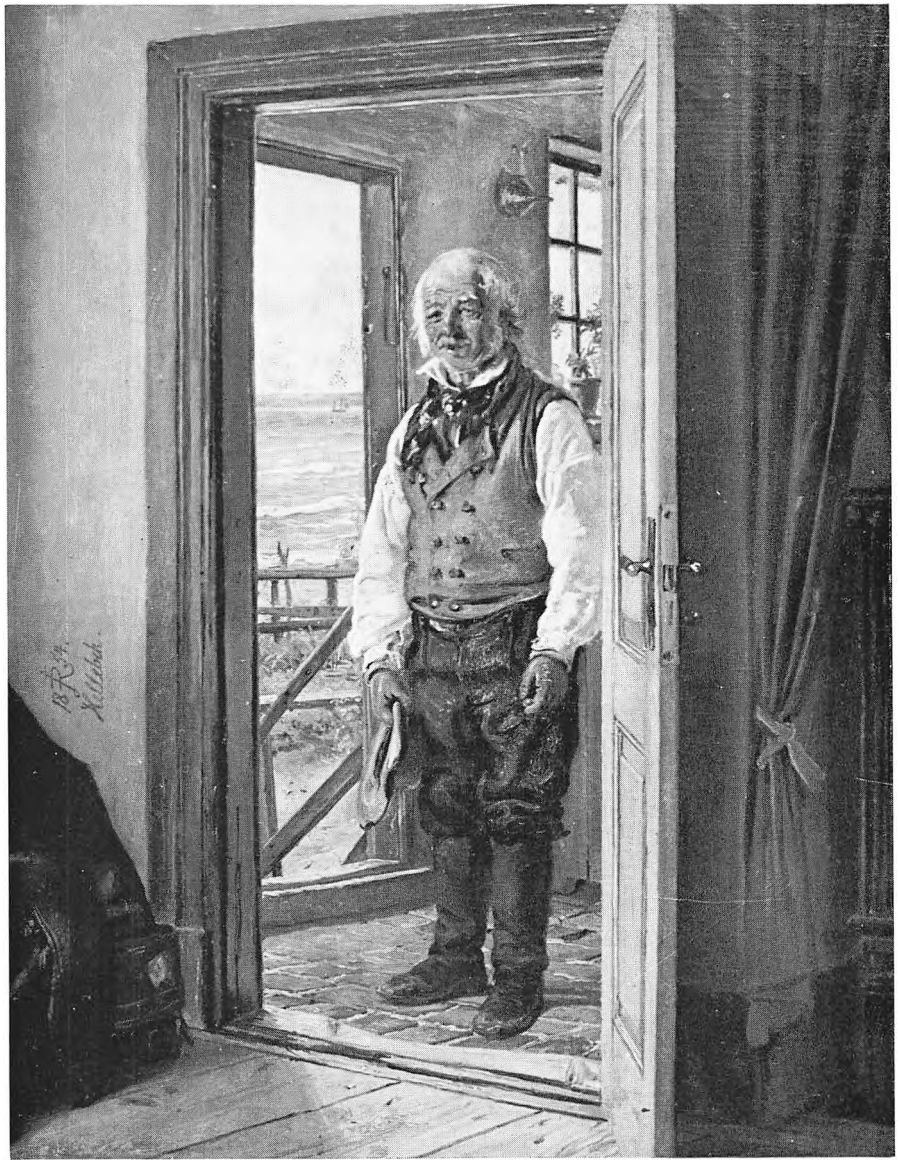

Johan Thomas Lundbye: Vinterlandskab uden sne - Julebækbroen - 1848.

Jørgen Roed: Et gammelt ægtepar ved arbejdet - 1854.

Jørgen Roed: Interiør med fisker Riff i døren – 1854.

Jørgen Roed: Familieliv i et lille fiskerleje nord for Helsingør - 1855.

P. C. Skovgaard: Bondedammen ved Hellebæk - Georgia Skovgaard tegner - 1855.

C. F. Sørensen: Fra Nordsjælland over Kattegat - 1856.

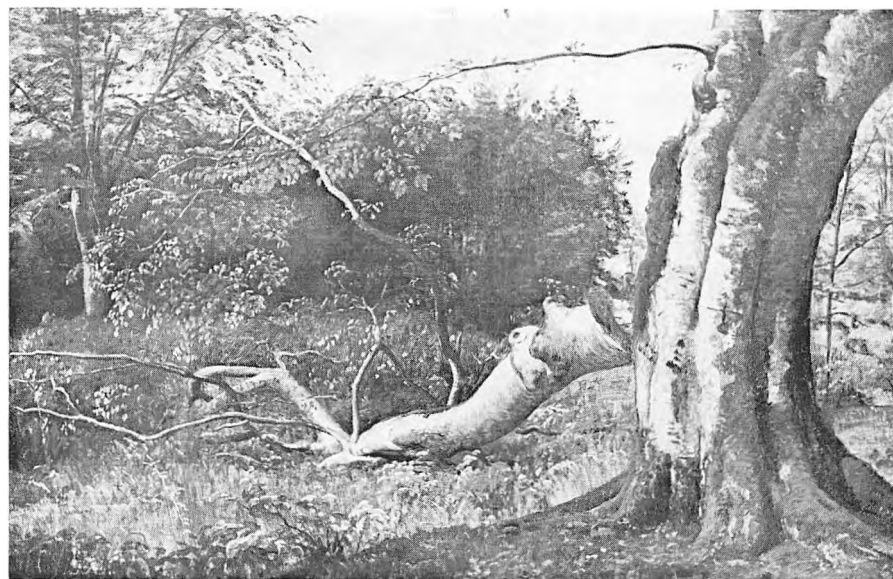
C. A. Kølle: Den gamle strandvej ved Hellebæk - 1858.

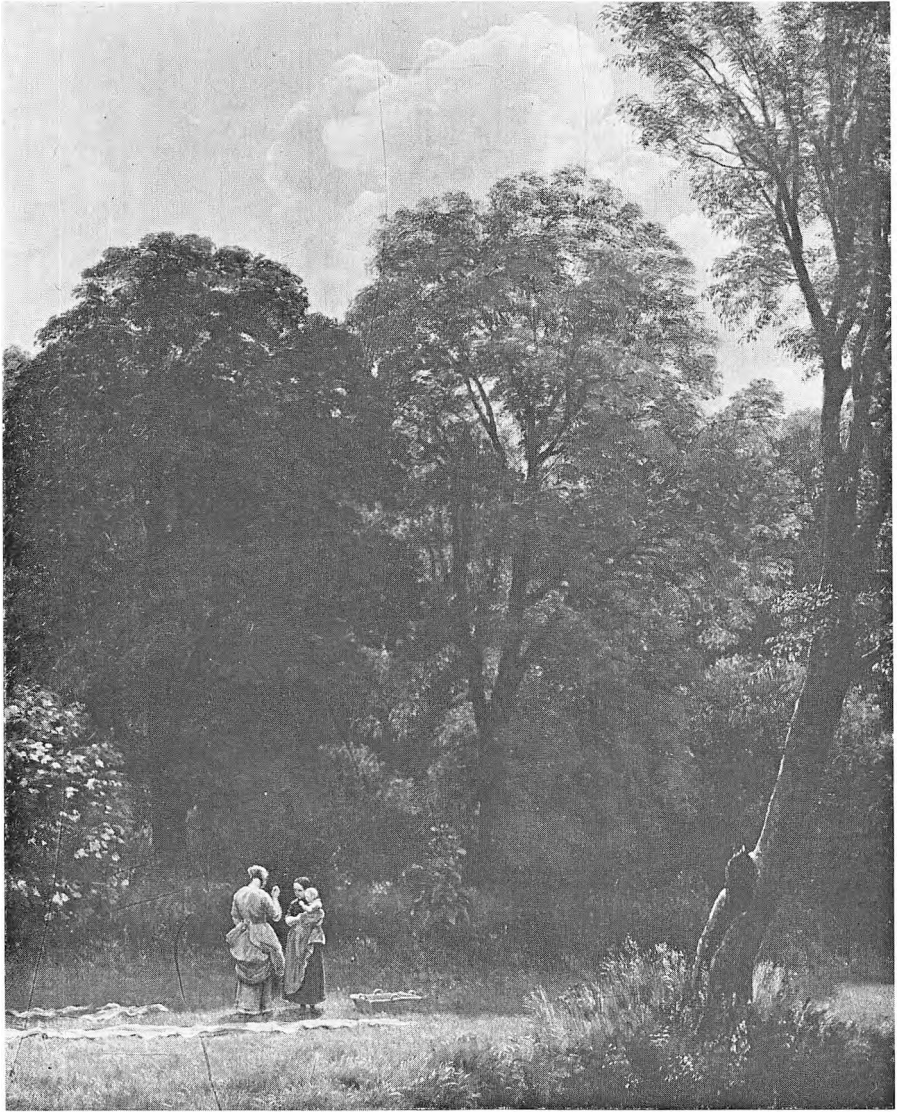

P. C. Skovgaard: Kvæget vændes - Bondedammen - 1858.

P. C. Skovgaard: Bøgestamme med en stor afbløst gren - 1858.

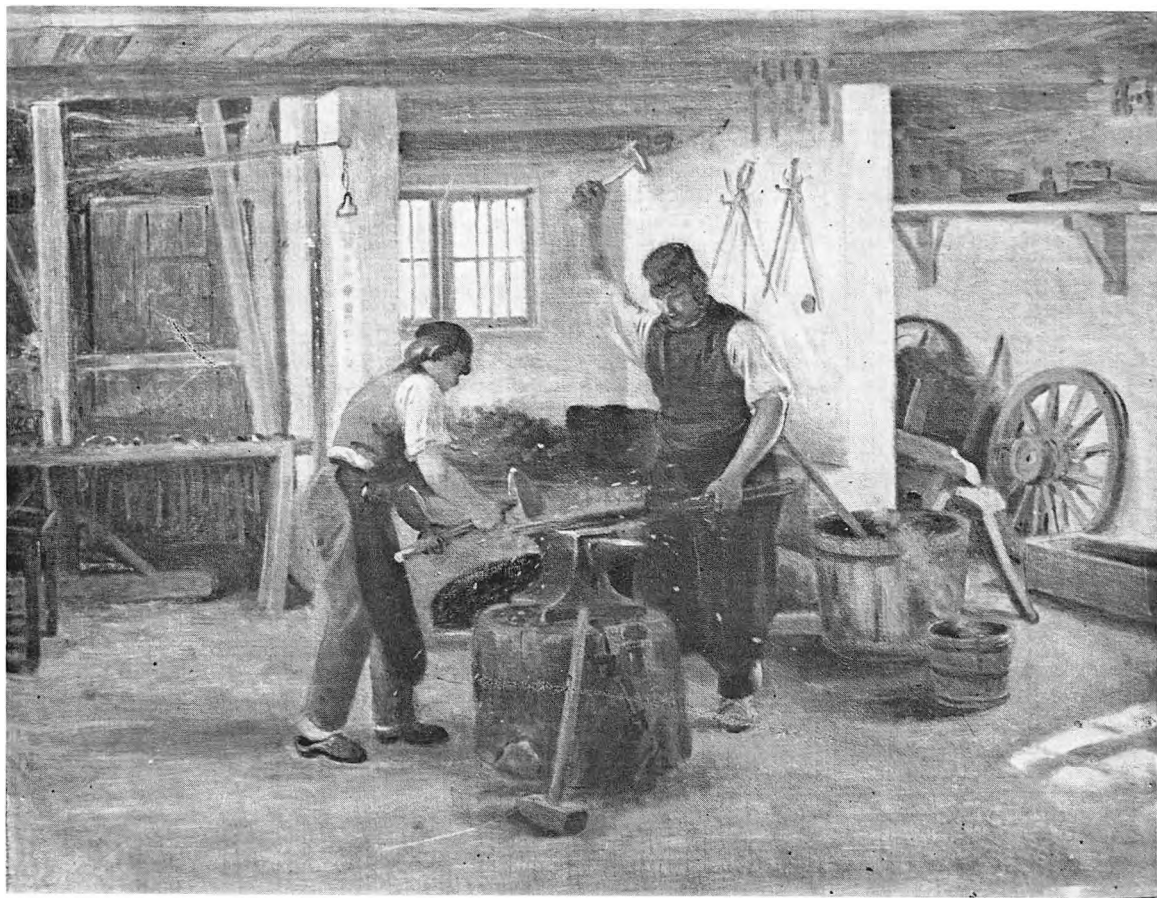

P. C. Skovgaard: Blegeplads under store træer – 1858.

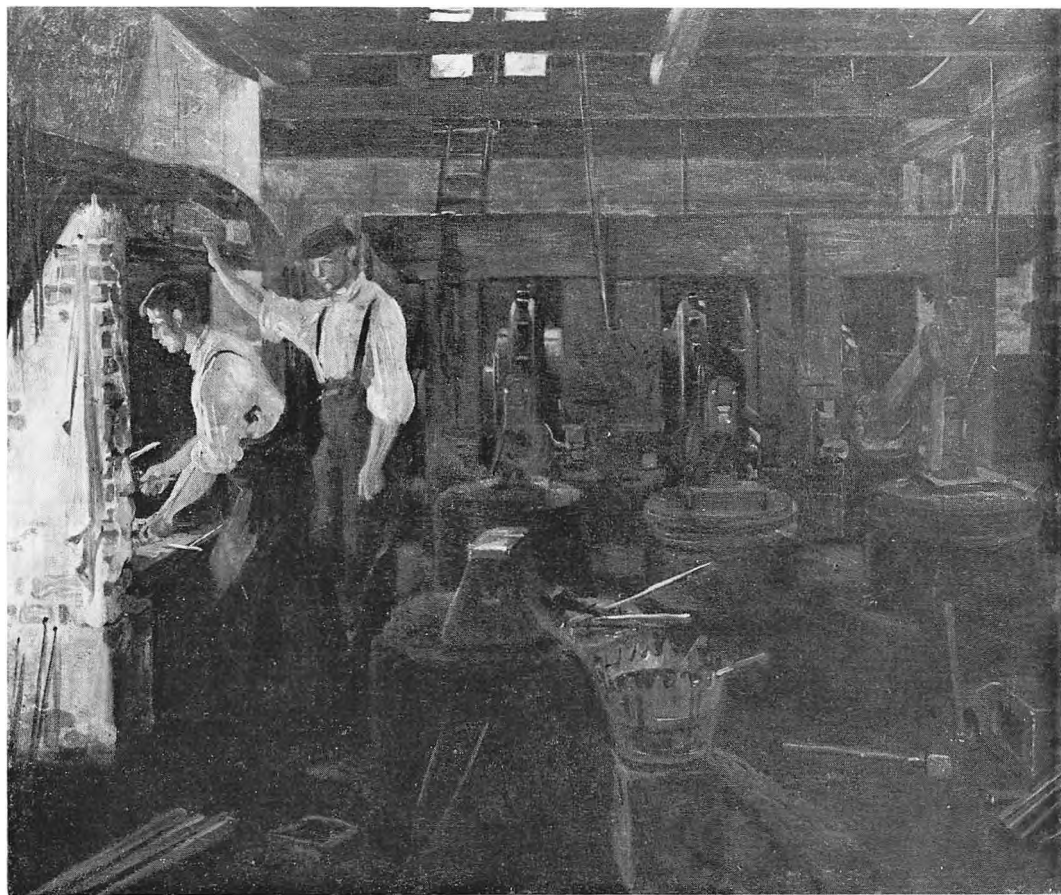

*Fr. Vermehren:
En gammel fisker -
1858.*

*Constantin Hansen:
Smeden og hans
dreng - 1859.*

Constantin Hansen:
Det indvendige
af den gamle Hammer-
mølle - 1859.

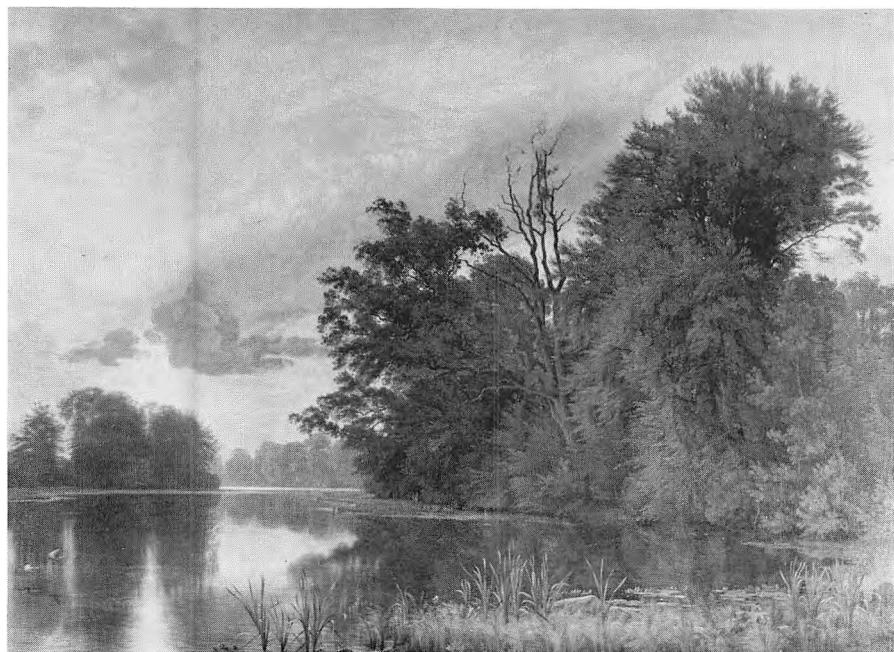

*P. C. Skovgaard:
En skovsø. Badende
drenge
ved Bondedammen -
1867.*

P. C. Skovgaard: En molledam, Bondedammen – 1861.

C. F. Aagaard: Aftenstemning – Bondedammen.

KATALOGFORTEGNELSE

OVER BILLEDER FRA HELLEBÆK-AALSGAARDOMRÅDET

Nedenstående fortegnelse påberåber sig på ingen måde at være fuldstændig. Endnu dukker hvert år på store kunstauktioner nye kunstnere op, der har været beskæftiget i området, og nye billeder af kunstnere, der er medtaget, er på ingen måde sjældenheder i auktionskatalogerne. Dertil kommer, at kunstnere, om hvem man ved, at de har arbejdet heroppe, ikke betegner deres billeder, så den topografiske lokalitet med bestemtighed kan fastslås. Har man ikke mulighed for at se billedet, må det udelades, selv om sandsynligheden taler for, at det hører med i sammenhængen. Endelig skal det åbent tilstås, at ikke alle kilder har været søgt. Som eksempel på hvad en mere omhyggelig forskning ville bringe for dagen, kan henvises til, at P. C. Skovgaards skitsebøger har været tilgængelige og har tilført fortegnelsen et meget stort antal numre. På trods af at undersøgelsen langt fra har været tilbunds gående, vil den endelige fortegnelse, bragt i to årgange af årsskriftet, nok levere tilstrækkelig dokumentation for den påstand, at den her behandlede og i udstrækning beskudte lokalitet er blandt de mest gennemarbejdede af danske kunstnere.

For P. C. Skovgaards vedkommende gælder det særlige forhold, at der i fortegnelsen henvises til bestemte sider i hans skitsebøger. Disse er nummererede i en særlig skitsebogsfortegnelse, udarbejdet af arkitekt H. G. Skovgaard og tilgængelig i Skovgaard Museet i Viborg.

De angivne mål er overalt centimeter. Hvor ikke andet er angivet er der tale om olie-billeder på lærred. Der er iøvrigt i fortegnelsen anvendt følgende forkortelser: St. M. f. K. = Statens Museum for Kunst / udst. Charl. = Udstillet på Charlottenborgs forårsudstilling / udst. Kunstforn. = Udstillet på en af Københavns kunstforening arrangeret udstilling / WOM. auk. = Winkel og Magnussens kunstauktioner / ABR. auk. = Arne Bruun Rasmussens kunstauktioner / KH. auk. = Kunsthallens kunstauktioner / NOT. auk. = Nellemann og Thomsens auktioner, Århus / afb. auk. kat. = pågældende arbejdet af-bildet i auktionskataloget / Weilbach = Weilbachs Kunstnerleksikon I-III, 3 udg. 1947-1952. - Der er iøvrigt for de pågældende kunstneres vedkommende henvist til følgende monografier: Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, 1. udg., København 1895 - Emil Hannover: Maleren Constantin Hansen, København 1901 - Rikard Magnussen: Carl Bloch, 1834-1890, København 1931 og Th. Faaborg: Johan Frederik Nicolai Vermehren, 1823-1923, I og II, København 1923-1924.

- 1796 VOGT, CARL FREDERIK (1781-1834) / Kronborg set fra Julebækhusene / 56 × 71 / bet. C. Vogt 96 / førhen i Johan Hansens samling / WOM. auk. nr. 143 okt. 1933 kat. nr. 196.
- 1817 DAHL, JOHAN CHRISTIAN CLAUSEN (1788-1857) / Utsigt over Øresund fra Hålsingborg / blyant, vandfarve / 23,5 × 34 / bet. Aussicht über das Sund nach Seeland hin mit dass Kattegat von Helsingburg ausgenommen den 15. September 1817 J. Dahl / tilh. Nasjonalgalleriet, Oslo. kobberstiksamlingen.
- 1825 MØLLER, JENS PETER (1738-1854) / Udsigt over Sundet med Kronborg slot og Helsingør taget fra Høiden ved Helsingørs Ladegaard. I baggrunden den svenske kyst med Helsingborg. Eftermiddagsbelysning. Udført efter Hs. M. Kongens allerhøieste befaling til Christiansborg slot / 161 × 238,5 / bet. IPM 1825 / udst. Charl. 1827 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 1255 / indkøbt 1827.
- 1829 ECKERSBERG, CHRISTOFFER WILHELM (1783-1853) / To russiske lineskibe og en fregat, som løbe Sundet ind - scenen nord for Kronborg - Kullen i baggrunden / 58 × 87 / Omt. og afb. Kunst i privateje I s. 80-81 Hans Tobicsens samling.
- 1829 HOLM, RASMUS ANDERSEN (1781-1874) / Hellebækgaard med udsigt over Sundet til Kullen.
- 1832 PETERSEN, SØREN HENRIK (1788-1860) / Skovlandskab med hus ved Hellebæk - efterår / vandfarve / 54 × 78.
- 1832 Samme / Udsigt til Hellebæk, Kronborg og Helsingør / vandfarve / 58 × 89 / bet. 1832 / udst. Charl. 1833 / ABR. auk. nr. 216 maj 1968 kat. nr. 252.

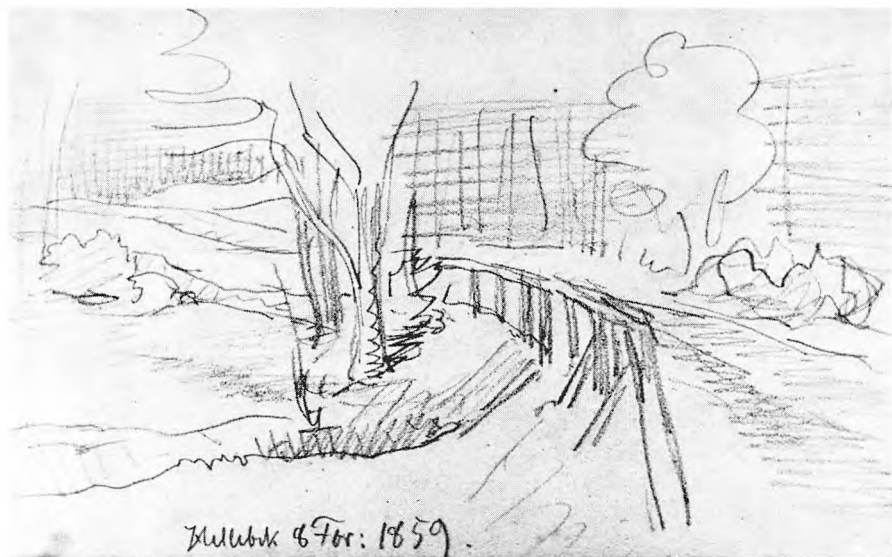

P. C. Skougaard: Jægeren fra Carl Plougs »Plejebarnet«, 1858. Skitsebogsblad

- 1832 VOLLMER, ADOLPH FRIEDRICH (1806–1875) / En vandmølle ved Hellebæk geværfabrik / 22 × 29 / bet. 1832 / WOM. auk. nr. 112 april 1932 kat. nr. 61.
- 1833 GURLITT, HEINRICH LOUIS THEODOR (1812–1897) / Gamle huse, Hellebæk / 21 × 26 / bet. 1833 / KH. auk. dec. 1942 kat. nr. 70.
- 1834 CARL, ADOLP HEINRICH WILHELM (1814–1845) / Strandparti ved Hellebæk.
- 1834 Samme / Strandparti ved Hellebæk – i baggrunden Kronborg.
- 1834 GURLITT, HEINRICH LOUIS THEODOR (1812–1897) / Teglbrænderiet ved Hellebæk / udst. Charl. 1834.
- 1834 Samme / Stranden ved Hammermøllen – solnedgang / udst. Charl. 1834.
- 1834 Samme / Strandparti imellem Helsingør og Hellebæk / udst. Charl. 1834.
- 1834 KIÆRSCHOU, FREDERIK CHRISTIAN JACOBSEN (1805–1891) / Sjællands kyst, norden for Hammermøllen.
- 1834 VOLLMER, ADOLP FRIEDRICH (1806–1875) / Partie i nærheden af Hellebæk med udsigt til Kronborg og Sundet / (tilh. Hs. Kongl. højhed Prins Christian Frederik) / udst. Charl. 1834 / Weilbach III s. 562.

- 1835 CARL, ADOLPH HEINRICH WILHELM (1814–1845) / Skovparti ved Hellebæk – tilh. St.M.f.K. – deponeret på Kronborg / Weilbach I s. 186.
- 1835 CARMENCKE, JOHANN HERMANN (1810–1867) / Skovpartie; motivet taget ved Hellebæk. Formiddagsbelysning / udst. Charl. 1836 / Weilbach I s. 189.
- 1835 Samme / Skovpartie ved Hellebæk. Eftermiddagsbelysning / 71 × 101 / bet. IC 1835 / udst. Charl. 1836 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 291, indkøbt 1836 – deponeret på Kronborg / Weilbach s. 189.
- 1835 GURLITT, HEINRICH LOUIS THEODOR (1812–1897) / Skovparti ved Hellebæk.
- 1835 PETERSEN, SØREN HENRIK (1788–1860) / Danevang – motivet er taget fra Hellebæk / bet. comp. og stukket af S. H. Petersen / kobberstik / Fort. over C. J. Thomsens efterl. saml. kat. nr. 210.
- 1835–36 TANK, HEINRICH FRIEDRICH (1808–1872) / Fisker med sit barn, Hellebæk strand / 31 × 44 / bet. HT / ABR. auk. nr. 282 juni 1972 kat. nr. 132.
- 1836 CARMENCKE, JOHANN HERMANN (1810–1867) / Ved Julebækhusene 1836 / 31 × 40 / tidl. Johan Hansens saml. / WOM. auk. nr. 131 marts 1933 kat. nr. 16 / Weilbach I s. 189.
- 1836 Samme / Skovparti; motivet taget ved Hellebæk / radering.
- 1837 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810–1861) / En fisker bringer efterretning om en stranding / 25 × 30 / bet. IF 1837 / WOM. auk. nr. 285 februar 1942 kat. nr. 69 / afb. auk. kat. s. 31.
- 1837 Samme / En fisker bringer efterretning om en forulykket båd / bly og lavering / 24 × 26 / tidl. Kunstforn. saml. / WOM. auk. nr. 142 oktober 1937 kat. nr. 221 / WOM. auk. nr. 285 februar 1942 kat. nr. 69 / afb. auk. kat. s. 31 / ABR. auk. nr. 106 maj–juni 1959 kat. nr. 388.
- 1837 CARMENCKE, JOHANN HERMANN (1810–1867) / Skovparti ved Hellebæk / radering / bet. Carmiencke gemalt und radiert 1837 / Fort. over C. J. Thomsens saml. 1866 kat. nr. 309.
- 1838 BRENDSTRUP, THORALD (1812–1883) / Skovparti imellem Helsingør og Hellebæk.
- 1838 Samme / Parti af fiskerlejet Aalsgaard.
- 1838 LUNDBYE, JOHAN THOMAS (1818–1848) / Udsigt over Øresund / pen og tusch / bet. monogram Odins høi v. Hellebæk den 12. maj 1838 / 11,5 × 21 / ABR. auk. nr. 147 oktober 1962 kat. nr. 131.
- 1838 LUNDE, ANDERS CHRISTIAN (1809–1886) / Parti ved Odinshøj / udst. Charl. 1838.
- 1838 MELCHERT, ADOLF (1818–1840–) / Strandparti ved Hellebæk, morgenbelysning / udst. Charl. 1838.
- 1838 Samme / Parti ved Fiskerlejet Aalsgaard ved Helsingør / udst. Charl. 1838.
- 1838 MØLLER, JENS PETER (1783–1854) / Skovpartie på vejen fra Helsingør til Hammermøllen, eftermiddagsbelysning – udført ifølge Hs. Majestæts allerhøieste befaling for galleriet på Christiansborg slot / 160 × 219 / bet. IPM 1838 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 442 / indkøbt 1839 / udst. Charl. 1839.
- 1838 Samme / Udsigt mod Kronborg fra Julebæk / 23 × 32 / Bryllupsgave den 30. april 1839 fra I. P. Møller til maleren Heinrich Eddelien og hustru født Hjorth / ABR. auk. nr. 235 juni 1969 kat. nr. 121.
- 1839 FABRITIUS DE TENGNAGEL, FREDERIK MICHAEL ERNST (1781–1849) / Nordlyset, natten fra den 16. til den 17. september 1838, set fra Hellebæks kyst / olie på træ / 51 × 78,5 / bet. FME:F:DE:T: 1839 / udst. Charl. 1839 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 352 / indkøbt 1839.
- 1839 MELCHERT, ADOLF (1818–1840–) / Strandparti ved Julebæk – i baggrunden Kronborg fæstning – aftenbelysning / udst. Charl. 1839.
- 1839 Samme / Fiskere ved stranden. Måneskinsstykke / udst. Charl. 1839.

- 1839 MØLLER, JENS PETER (1783–1854) / Teglværket ved Hellebæk set fra skoven. Eftermiddagsbelysning / udst. Charl. 1840 kat. nr. 9.
- 1841 CARMIENCEKE, JOHANN HERMANN (1810–1867) / Skovparti ved Hellebæk. Morgenbelysning.
- 1841 MØLLER, JENS PETER (1783–1854) / Teglværket i nærheden af Odins høi, set ved en overtrækkende regnbyge / udst. Charl. 1841.
- 1841 Samme / Parti fra det nordlige Sjælland i august. Eftermiddagsbelysning. Udsigten taget fra Kobbershøj i nærheden af Hellebæk hen over Odinshøj og Sundet / 160 × 220 / bet. J. P. Møller 1841 / udst. Charl. 1841 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 443 – indkøbt 1841 – deponeret på Kronborg.
- 1841 RAADSIG, JOHAN PETER (1806–1882) / Fiskerscene på stranden ved Aalsgaard / udst. Charl. 1841.
- 1842 CARMIENCEKE, JOHANN HERMANN (1810–1867) / Skovlandskab ved Hellebæk. Efterår / 117 × 174 / ikke bet. / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 398 – indkøbt 1842 – udst. Charl. 1842 kat. nr. 80 / Weibach I s. 189.
- 1843 DREYER, DANKVART CHRISTIAN MAGNUS (1816–1852) / Parti ved Hammermøllen / 23 × 28 / bet. 1843 / forarb. til billedet på St.M.f.K. / ABR. auk. nr. 87 oktober 1957 kat. nr. 5 / afb. auk. kat. s. 106 / tidl. ejer kontorchef Kay Preben / omt. L. S. 137.
- 1843 DREYER, DANKVART CHRISTIAN MAGNUS (1816–1852) / Parti ved Hammermøllen / 123 × 158 / bet. Dreyer 1843 / udst. Charl. 1843 kat. nr. 108 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 415 – indkøbt 1843 – deponeret på Sorgenfri / omt. LS 137.
- 1843 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810–1861) / Parti i Hellebæk / 27 × 30 / bet. Friedlænder 43 / tidl. Johan Hansens saml. / WOM. auk. nr. 143 oktober 1933 kat. nr. 41.
- 1843 MØLLER, JENS PETER (1783–1854) / Parti af Sundet, seet fra den siellandske kyst henad Kullen, ved stille veir / udst. Charl. 1843 kat. nr. 6.
- 1844 Samme / Udsigt fra den nordlige skov ved Hammermøllen over Sundet. Eftermiddagsbelysning / 65 × 85 / bet. 1844 / udst. Charl. 1845 kat. nr. 8 / WOM. auk. nr. 275 februar 1941 kat. nr. 181.
- 1844 PETERSEN, SØREN HENRIK (1788–1860) / Parti fra Hellebæk / bet. Petersen fec. 1844 / litografi / Fort. over C. J. Thomsens efterl. saml. nr. 24.
- 1845 FABRITIUS DE TENGNAGEL, FREDERIK MICHAEL ERNST (1781–1849) / Parti ved Sundet, taget fra Aalsgaarden i Hellebæk imod Helsingør. Måneskinsstykke / udst. Charl. 1845 kat. nr. 45.
- 1845 MØLLER, JENS PETER (1783–1854) / Strandparti ved Aalsgaard med Kullen i baggrunden, efter solens nedgang / udst. Charl. 1845.
- 1846 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810–1861) / Fra stranden ved Hellebæk / 26 × 35 / bet. IF 1846 / tidl. Johan Hansens saml. / WOM. auk. nr. 137 maj 1933 kat. nr. 46.
- 1846 FROM, HEINRICH CHRISTIAN (1811–1879) / Parti mellem Hellebæk og Helsingør – udst. Charl. 1846 kat. nr. 91.
- 1846 GROVE, PETER FREDERIK NORDAHL (1822–1885) / Parti fra Hammermøllen / 59 × 81 / bet. P. F. Nordahl Grove pinx 1846 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 523 – indkøbt 1846 / Weibach I s. 401.
- 1846 Samme / Parti ved Hammermøllen Skovløberhus / 30 × 43 / bet. G. 46 / ABR. auk. nr. 235 juni 1969 kat. nr. 79.
- 1846 MØLLER, JENS PETER (1783–1854) / Skovparti i nærheden af Hellebæk, med udsigt mod Helsingør og Kronborg. Eftermiddagsbelysning / 28 × 38 / udst. Charl. 1846 kat. nr. 6.
- 1846 SØRENSEN, CARL FREDERIK (1818–1879) / Udsigt fra Aalsgaarde over Sundet med forskellige skibe / udst. Charl. 1846 kat. nr. 202.
- 1847 GROVE, PETER FREDERIK NORDAHL (1822–1885) / Legende børn ved et gammelt hus. Hammermøllen / 41 × 55 / bet. 1847 Nordahl Grove / ABR. auk. nr. 144 maj 1966 kat. nr. 290 / KH. auk. nr. 275 november 1966 kat. nr. 75.

Julebæk & For: 1859.

P. C. Skovgaard: Vej med rækværk, Hellebæk, 8. februar 1859. Skitsebogsblad.

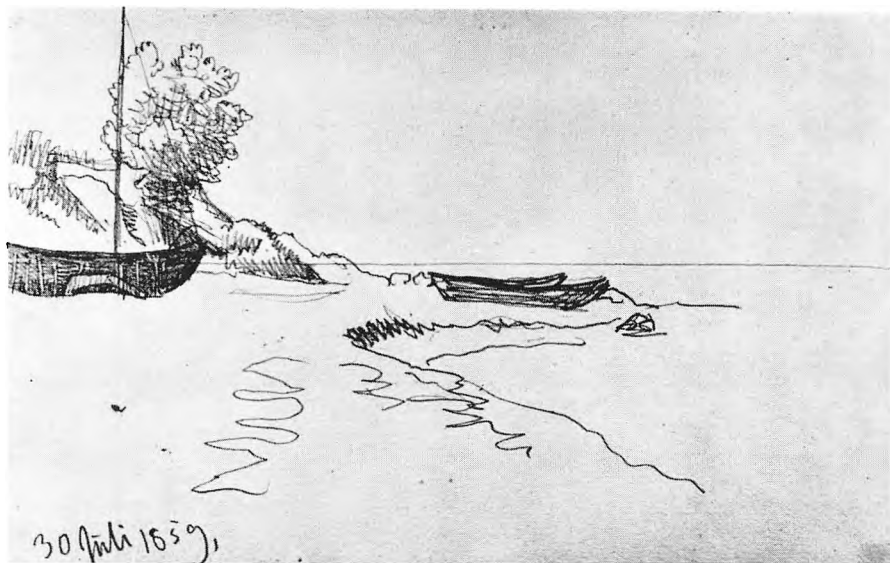
- 1847 MELBYE, KNUD FREDERIK VILHELM HANNIBAL (1824-1882) / En dansk lodsbåd i uroligt vejr - i baggrunden Kullen / 79 × 119 / bet. Wilhelm Melbye pinx 1847 / udst. Charl. 1847 kat. nr. 135 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 533 - indkøbt 1847.
- 1848 LUNDBYE, JOHAN THOMAS (1818-1848) / Studie af en stald / olie på pap / 28 × 38 / bet. monogram 48 / udst. Kunstforn. 1893 kat. nr. 153 / Karl Madsen nr. 259 / ABR. auk. nr. 71 januar 1956 kat. nr. 142 / ABR. auk. nr. 205 april 1967 kat. nr. 179 - afb. auk. kat. s. 53.
- 1848 Samme / Vinterlandskab med hus i sne / pen, tusch / 18 × 23,8 / bet. januar 1848 / tilh. tidl. Karl Madsen / udst. Stockholm 1918 kat. nr. 238 - udst. Kunstforn. 1927 / afb. Karl Madsen: J. Th. L.'s dagbogsoptegnelser s. 59 / Aage Marcus: Danske landskabstegninger s. 65 / WOM. auk. nr. 237 september 1938 kat. nr. 158 - afb. auk. kat. s. 41.
- 1848 Samme / Udsigt mod Kullen fra Julebæksbroen / olie på pap / 28 × 37 / bet. monogram 48 februari / studie til stort billede / Karl Madsen nr. 260 / studie til nr. 263.
- 1848 Samme / Vinterlandskab / pen, tusch / bet. Godthaab feb. 1848 / afb. Karl Madsen 1. udg. s. 219.
- 1848 Samme / Vinterlandskab med sne / pen, tusch / En tegning med påskrift: Mens Iisblomsten gror på vor rude / afb. Karl Madsen 1. udg. s. 225.
- 1848 Samme / Fra Granskoven / pen, tusch / bet. Godthaab, monogram 14. febr. 48 / afb. Karl Madsen 1. udg. s. 221.
- 1848 Samme / Lundbye som bakketrold i granskoven / pen, tusch, vandfarve / skitsebogsblad i skitsebogen »Trolddom og huletanker« / 13 × 19 / bet. Godthaab 14. febr. 48 / tilh. Hirschsprungs museum.
- 1848 Samme / Teilstrup hegn / pen, tusch / 10 × 17 / bet. Teilstrup hegn 16. febr. 1848 / WOM. auk. nr. 152 februar 1934 kat. nr. 43.
- 1848 Samme / Kysten mellem Odinsøj og Hornbæk / tuschlavering / bet. 18. febr. 48 / tilh. Statens kobberstiksamlng.

- 1848 Samme / Livets gåde – Lundbye som bakketrold sammen med Sfinxen / Skitsebogsblad i skitsebogen »Trolddom og huletanker« / 13 × 19 / bet. Godthaab 22. febr. 1848 / tilh. Hirschsprungs museum.
- 1848 Samme / Vinterlandskab med sne – et lille bondehus ved skoven / 28 × 23 / bet. monogram 48 / Karl Madsen 1. udg. s. 262.
- 1848 Samme / Ungkvæget vandes udenfor bondegården en vinterdag med snesjap / olie på pap / 29 × 40 / bet. monogram 48 malt i febr. på Godt-Håb / Karl Madsen 1. udg. s. 261.
- 1848 Samme / Vinterlandskab uden sne. Motiv fra Julebæksbroen med udsigt mod Kullen og Höganäs / 60 × 93 / bet. monogram martz 48 / billedet fuldført af P. C. Skovgaard, der var dets første ejer – Lundbyes sidste billede / ABR. auk. nr. 20 1951 kat. nr. 73 – afb. auk. nr. pl. 1 / Karl Madsen 1. udg. nr. 263 / Rådhusudstillingen 1901 kat. nr. 1189 / udst. Kunstforn. 1931 kat. nr. 110 / Johan Hansens Malerisamling kat. nr. 1135 / Guilhall 1907 / afb. Karl Madsen: Malerier af J. Th. L. nr. 58 / WOM. auk. nr. 119 oktober 1932 kat. nr. 114 – afb. auk. kat. s. 4.
- 1849 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810–1861) / En hjempermitteret fisker, der fortæller om krigen / 76 × 92 / bet. JF 1849 / udst. Charl. 1849 kat. nr. 78 – købt af Kunstforn. – vundet af historiemaler H. Hammer / WOM. auk. nr. 281 oktober 1941 kat. nr. 96 – afb. auk. kat. s. 9 / ABR. auk. nr. 83 april 1957 kat. nr. 35 – afb. auk. kat. s. 83.
- 1849 HENRICHSEN, FREDERIK CARSTEN (1824–1897) / Fiskerbåden går ud fra kysten, solnedgang Julebæk / 26 × 35 / bet. Julebæk 1849 / KH. auk. juni 1942 kat. nr. 76.
- 1849 KIÆRSCHOU, FREDERIK CHRISTIAN JACOBSEN (1805–1891) / Parti ved Fiskerlejet Aalsgaard i Sjælland / udst. Charl. 1850 kat. nr. 25.
- 1850 BUNTZEN, HEINRICH CHRISTIAN AUGUST (1803–1892) / Landskab. Motivet taget ved Hellebæk / receptionsstykke d. v. s. på dette billede blev han medlem af akademiet / udst. Charl. 1850 kat. nr. 34 / Weilbach I s. 170.
- 1850 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810–1861) / Fiskerhuse ved kysten, i forgrunden børn med gulerødder, der frister en gris / 46 × 39 / bet. IF 21-10-1850 / WOM. auk. nr. 327 februar 1946 kat. nr. 327 – afb. auk. kat. s. 29 / ABR. auk. nr. 99 oktober 1958 kat. nr. 80 – afb. auk. kat. s. 35.
- 1850 Samme / En fiskerfamilie i Aalsgaard / 46 × 40 / ikke bet. / WOM. auk. nr. 327 februar 1946 kat. nr. 181 – afb. auk. kat. s. 45 / KH. auk. nr. 253 maj 1962 kat. nr. 34 – afb. auk. kat. s. 33.
- 1850 MELBYE, KNUD FREDERIK VILHELM HANNIBAL (1824–1882) / Parti ved Hellebæk med udsigt mod Kullen / 53 × 81 / bet. 1850 / KH. auk. maj 1944 kat. nr. 110.
- 1850 MESSMANN, CARL LUDVIG FERDINAND (1826–1893) / Parti ved Hellebæk / udst. Charl. 1850 kat. nr. 272.
- 1850 MØLLER, JENS PETER (1783–1854) / Parti ved veien fra Helsingør til Hellebæk, med Kullen i baggrunden. Efterårsdag / udst. Charl. 1850 kat. nr. 13.
- 1851 HENRICHSEN, FREDERIK CARSTEN (1824–1897) / Landskab fra Hellebæk / 16 × 21 / bet. monogram 1851 / WOM. auk. nr. 310 maj 1944 kat. nr. 140.
- 1853 CALMEYER, J. M. (1802–1883) / norsk maler / To landskaber, det ene bet. Aalsgaard 10/8 53 / bly og lavering / hver: 26 × 49 / ABR. auk. nr. 161 februar 1964 kat. nr. 238.
- 1853 HENRICHSEN, FREDERIK CARSTEN (1824–1897) / Landskab fra Nordsjællands kyst med udsigt mod Kullen / 38 × 54 / bet. monogram 1853 / WOM. auk. nr. 294 oktober 1942 kat. nr. 105.
- 1853 Samme / Hjulbekhusene ved Hammermøllen / udst. Charl. 1854 kat. nr. 43.
- 1853 JÜRGENSEN, GEORG URBAN FREDERIK (FRITZ) (1818–1863) / September, Hellebæk (1853) / Weilbach II s. 92.

- 1853 KIÆRSCHOU, FREDERIK CHRISTIAN JACOBSEN (1805–1891) / Strandparti ved Hellebæk, i baggrunden ses Kullen / udst. Charl. 1854 kat. nr. 76.
- 1853 Samme / Skovparti ved Hammermøllen / udst. Charl. 1854 kat. nr. 78.
- 1853 ROED, JØRGEN (1808–1888) / Stranden ved Hellebæk / 29 × 42 / bet. 12. juli 1853 / studie til det 1855 malte billede: Familieliv / WOM. auk. nr. 99 oktober 1931 kat. nr. 126 / WOM. auk. nr. 107 februar 1932 kat. nr. 133 / WOM. auk. nr. 136 maj 1933 kat. nr. 125 / tilh. Hirschsprungs museum.
- 1853 Samme / Strandbillede, Hellebæk / 31 × 41 / bet. 18. september 1853, Hellebæk / WOM. auk. nr. 111 april 1932 kat. nr. 137.
- 1853 Samme / Fiskerbåde på stranden / 34 × 49 / bet. monogram september 1853, Hellebæk / ABR. auk. nr. 203 februar 1967 kat. nr. 186 a / NOT. auk. nr. 343 november 1967 kat. nr. 571 – afb. auk. kat. s. 23.
- 1854 BUNTZEN, HEINRICH CHRISTIAN AUGUST (1803–1892) / Bondedammen i Hellebæk / 41 × 66 / bet. Heinr. Buntzen 1854, Hellebæk / ABR. auk. nr. 209 august–september 1967 kat. nr. 36 / NOT. auk. nr. 360 september 1968 kat. nr. 219.
- 1854 Samme / En skovegn ved Hellebæk med udsigt til den svenske kyst, morgenbelysning – tilh. frøken M. Kerr / udst. Charl. 1854 kat. nr. 11.
- 1854 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810–1861) / Fiskere fra Aalsgaard beskæftigede med deres fangst / vandfarve / 57 × 81 / bet. JF 1854 / WOM. auk. nr. 232 april 1938 kat. nr. 118.
- 1854 Samme / En fisker ordner sine Ålekroge / 23 × 19 / bet. IF 1854 / ABR. auk. nr. 34 november 1952 kat. nr. 8 a.
- 1854 Samme / Portræt af fisker Ole Riff i Aalsgaarde / 18 × 16 / bet. 1854 / WOM. auk. nr. 316 december 1944 kat. nr. 184.
- 1854 Samme / Portræt af fisker Riff / 15 × 14 / bet. 1854 / WOM. auk. nr. 312 juni 1944 kat. nr. 66.
- 1854 HARBOE, EDVARD VALDEMAR (1834–1883) / Parti fra Hellebæk / udst. Charl. 1854 kat. nr. 38.
- 1854 KIÆRSCHOU, FREDERIK CHRISTIAN JACOBSEN (1805–1891) / Parti af kysten ved Hellebæk, 1854 / sepia og tusch / NOT. auk. nr. 336 maj 1967 kat. nr. 340.
- 1854 Samme / Sommeraften i sundet ved den svenske kyst set fra Aalsgaarde / 33 × 46 / AUK. Fr.berg ovenlyssal februar 1939, kat. nr. 13.
- 1854 ROED, JØRGEN (1808–1888) / Et gammelt ægtepar ved arbejdet (Riffs) / 46 × 32 / bet. monogram 1854 / KH. auk. nr. 208 september 1955 kat. nr. 175 afb. auk. kat. s. 24.
- 1854 Samme / Interiør med fisker Riff i døren / 38 × 29 / bet. monogram 1854 Hellebæk / WOM. auk. nr. 297 februar 1943 kat. nr. 262 afb. auk. kat. s. 13.
- 1854 Samme / Fra Stranden ved Hellebæk / 33 × 43 / bet. Bad Hellebæk Juli 1854 / ABR. auk. nr. 171 oktober 1964 kat. nr. 135.
- 1854 ROHDE, NIELS FREDERIK MARTIN (1816–1886) / Fra kysten ved Hellebæk / 21 × 30 / bet. monogram 1854 / KH. auk. nr. 271 februar 1966 kat. nr. 173.
- 1855 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810–1861) / Fiskere fra Aalsgaard beskæftiget med deres fangt / udst. Charl. 1855 kat. nr. 28.
- 1855 Samme / Fiskere fra Aalsgaard ifærd med deres fangst / pen og sepia / 25 × 30 / bet. JF 1855 / tidl. i Kunstforn. saml. / WOM. auk. nr. 142 oktober 1933 kat. nr. 220.
- 1855 RAADSIG, JOHAN PETER (1806–1882) / Fra Fiskerleje med udsigt til Kullen / 29 × 37 / bet. PR 1855.
- 1855 Samme / Fra Kysten ved Aalsgaarde / 30 × 45 / bet. PR 1855 / ABR. auk. nr. 210 oktober 1967 kat. nr. 182.
- 1855 Samme / Stranden ved Aalsgaard med optrukne fiskerbåde / 29 × 44 / bet. PR 1855 / ABR. auk. nr. 80 februar 1957 kat. nr. 69 / KH. auk. nr. 289 februar 1970 kat. nr. 166.

- 1855 Samme / Fiskerfamilie ved stranden / 26×23 / bet. PR 1855 / ABR. auk. nr. 15 september-oktober 1950 kat. nr. 51.
- 1855 ROED, JØRGEN (1808-1888) / Familieliv i et lille fiskerleje nord for Helsingør / 82×102 / bet. J. Roed 17. november 1855 / udst. Charl. 1856 kat. nr. 134 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 738, indkøbt 1856, deponeret Åbenrå kunstmuseum.
- 1855 Samme / En gammel fisker og hans kone i deres stue. Studie efter naturen / udst. Charl. 1856 kat. nr. 139.
- 1855 Samme / Strandparti ved Hammermøllen / udst. Charl. 1856 kat. nr. 140.
- 1855 Samme / Parti af Stranden ved Hellebæk / blyant / 24×17 / bet. J. Roed 1855 / tidl. i Kunstforn. saml. / WOM. auk. nr. 142 oktober 1933 kat. nr. 807.
- 1855 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817-1875) / Bondedammen ved Hellebæk – staffage: Georgia Skovgaard tegner / $38,5 \times 52$ / bet. 8. august 1855 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 221 og Skovgaard Museet i Viborg 1967 kat. nr. 90 – afb. Herman Madsen: 200 danske malere I s. 192.
- 1856 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810-1861) / En fiskerfamilie. Aalsgaard / 34×30 / bet. JF 1856 / KH. auk. nr. 299 september 1972 kat. nr. 80.
- 1856 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817-1875) / Parti af Bondedammen ved Hellebæk / $25,5 \times 40$ / bet. Skovgaard 1856 / NOT. auk. 1966 / tilh. Skovgaard Museet i Viborg inv. nr. 10145.
- 1856 SØRENSEN, CARL FREDERIK (1818-1879) / Udsigt fra Nordsjælland over Kattegat med forskellige skibe. Bramsejlskuling. Imod Kullen / Receptionsarbejde d. v. s. på dette billede blev han medlem af akademiet / udst. Charl. 1857 kat. nr. 164 / tilh. Akademiet / Weilbach III s. 335.
- 1857 BUNTZEN, HEINRICH CHRISTIAN AUGUST (1803-1892) / Skovparti ved Hellebæk / udst. Charl. 1857 kat. nr. 15.
- 1857 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810-1861) / Fiskerfamilie bøder garn / vandfarve / 56×80 / bet. IF 1857.
- 1857 Samme / En gammel bondekone i Aalsgaard / 19×17 / bet. IF 1857 / WOM. auk. nr. 123 november 1932 kat. nr. 36.
- 1857 MACKEPRANG, ADOLF HENRIK (1833-1911) / Fra Teglstруп hegn / 35×55 / bet. monogram 1857 / ABR. auk. nr. 263 april 1971 kat. nr. 613.
- 1857 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817-1875) / Bondedammen ved Hellebæk / 25×40 / bet. juni 1857 / NOT. auk. nr. 322 september 1966 kat. nr. 254 – afb. auk. kat. s. 14.
- 1857 Samme / Ved en sø / skitsebogsblad – blyant / 17×11 / bet. Hellebæk 8. august 1857 / skitsebog nr. 19 blad 110.
- 1857 Samme / Mange små skibe / skitsebogsblad – blyant / 17×11 / bet. Sundet 25. august 1857 / skitsebog nr. 19 blad 41.
- 1857 Samme / Sejlskibe / skitsebogsblad – blyant 17×11 / bet. Sundet 25. august – det ene skib betegnet Hellebæk 26. august / skitsebog nr. 19 blad 40.
- 1857 Samme / Fire hvedeaks og et bygaks / skitsebogsblad – blyant / 17×11 / bet. 27. august 1857 Hellebæk / skitsebog nr. 19 blad 105.
- 1857 Samme / Et vejsving og buske / skitsebogsblad – blyant / 17×11 / bet. 1. sept. 1857 / skitsebog nr. 19 blad 43.
- 1857 Samme / Fiskerpige fra Hellebæk / 26×20 / bet. 1857 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 247 og Skovgaard Museet i Viborg 1967 kat. nr. 103.
- 1857 Samme / Nordsjællandsk landskab / 65×95 / bet. PS 1857 / udst. Charl. 1858 kat. nr. 294.
- 1858 Samme / Lyslokket fiskerpige fra Hellebæk / $23,5 \times 18$ / bet. monogram / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 248 og Skovgaard Museet i Viborg 1967 kat. nr. 102.
- 1857 Samme / Udsigt fra Hellebæk mod Kullen – dørstykke malet til kunstnerens hustru, Georgia Skovgaard / 32×92 / ikke bet. / WOM. auk. 1902 – afb. i kat.
- 1857 Samme / Udsigt fra Julebæk mod Kronborg – dørstykke malet til kunstnerens hustru, Georgia Skovgaard / 32×92 / ikke bet. / WOM. auk. 1902 – afb. i kat.

P. C. Skovgaard: Strandbred med både, 30. juli 1859. Skitsebogsblad

- 1857 Samme / Terrasse i en statuesmykket have. Kullen i baggrunden. – Forstudie til Nivågårdsamlingens kat. nr. 151 »Udsigt over søen mod Kullen fra en haveterrasse med statuer« (Tetzen Lunds villa) / tonet kultegning / 68 × 97 / ikke bet. / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 595.
- 1857 Samme / Hoved og hånd af en kvindestatue i antik stil. – Forstudie til Nivågårdsamlingens kat. nr. 151 »Udsigt over søen mod Kullen fra en haveterrasse med statuer« (Tetzen Lunds villa) – skitsebogsblad – blyant / 17 × 11 / ikke bet. / skitsebog nr. 19 blad 50.
- 1857 Samme / To kvindestatuer i antik stil. – Forstudie til Nivågårdsamlingens kat. nr. 151 »Udsigt over søen mod Kullen fra en haveterrasse med statuer« (Tetzen Lunds villa) – skitsebogsblad – blyant / 17 × 11 / ikke bet. / skitsebog nr. 19 blad 51.
- 1857 Samme / Udsigt fra en balustrade mod Kullen. En mand ved balustradens udbue-ning. – Forstudie til Nivågårdsamlingens kat. nr. 151 »Udsigt over søen mod Kullen fra en haveterrasse med statuer (Tetzen Lunds villa) / skitsebogsblad – blyant / 17 × 11 / ikke bet. / skitsebog nr. 19 blad 115.
- 1857 Samme / Kvindestatue i antik stil. – Forstudie til Nivågårdsamlingens kat. nr. 151 »Udsigt over søen mod Kullen fra en haveterrasse med statuer« (Tetzen Lunds villa) / skitsebogsblad – blyant / 17 × 11 / ikke bet. / skitsebog nr. 19 blad 49.
- 1857 Samme / Udsigt over søen mod Kullen fra en haveterrasse med statuer – til højre to spadserende damer (Tetzen Lunds villa) / 25,5 × 27 / ikke bet. / tilh. Nivågårdsamlingen kat. nr. 151.
- 1857 Samme / Kronborg set fra vandet / skitsebogsblad – blyant / 17 × 11 / ikke bet. / skitsebog nr. 19 blad 106.
- 1857 Samme / Bondedammen i Hellebæk – i forgrunden mand med høj hat / skitsebogsblad – blyant / 17 × 11 / ikke bet. / skitsebog nr. 19 blad 94.
- 1857 Samme / Træer ved en søbred – sandsynligvis Bondedammen – kompositionsstudie til maleri – rammekant angivet / skitsebogsblad – blyant / 17 × 11 / ikke bet. / skitsebog nr. 19 blad 108.
- 1857 VERMEHREN, JOHAN FREDERIK NICOLAI (1823–1910) / En gammel fisker-kone (1857) / tilh. Hirschsprungs samling / Weilbach III s. 497.

- 1857 Samme / En barfodet dreng der skal på fisketur – studie til drengen i billedet »En gammel fisker, der hviler sig ...« 1858 / blyantstegning / bet. F. Vermehren, Hellebæk 17. september 1857 / udst. Hirschsprungs samling, Charl. 1888, kat. nr. 306 / tilh. Hirschsprungs museum.
- 1857 Samme / En lille pige set fra ryggen, i træsko og med kort hår – studie til pigen i billedet »En gammel fisker, der hviler sig ...« 1858 / blyantstegning / bet. F. Vermehren / udst. H. Hirschsprungs samling, Charl. 1888, kat. nr. 306 / tilh. Hirschsprungs museum.
- 1857 Samme / Fisker Riff på stranden i Aalsgaard – studie til »En gammel fisker, der hviler sig ...« 1858 / 17 × 22 / bet. FV. WOM. auk. nr. 109 marts 1932 kat. nr. 174 / WOM. auk. nr. 327 februar 1946 kat. nr. 76 – afb. auk. kat. s. 13 – detaille afb. Faaborg s. 13.
- 1858 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810–1861) / Lille fiskerdreng / 38 × 28 / bet. Aalsgaard august 1858 / ABR. auk. nr. 298 juni 1973 kat. nr. 77.
- 1858 HENRICHSEN, FREDERIK CARSTEN (1824–1897) / Ved Julebækhuset med udsigt til Kullen / 50 × 72 / bet. monogram 1858 / WOM. auk. nr. 329 marts 1946 kat. nr. 142.
- 1858 Samme / Parti fra Hellebæk / udst. Charl. 1859 kat. nr. 42 / tilh. Grev A. W. Moltke, Bregentved.
- 1858 KØLLE, CLAUS ANTON (1827–1872) / Den gamle strandvej til Hellebæk / udst. Charl. 1858 kat. nr. 93.
- 1858 Samme / Parti ved Hjulbækhuset. I baggrunden Kullen / udst. Charl. 1858 kat. nr. 277 og Rådhusudst. 1901 kat. nr. 1072.
- 1858 Samme / Sejlere i sundet nord for Helsingør / 52 × 74 / bet. C. A. Kølle 1858 / WOM. auk. nr. 303 november 1943 kat. nr. 132 – afb. auk. kat. s. 27.
- 1858 Samme / Strandparti fra Hellebæk / 25 × 37.
- 1858 LUNDE, ANDERS CHRISTIAN (1809–1886) / Et landskab ved Hellebæk / udst. Charl. 1858 kat. nr. 105.
- 1858 Samme / Et landskab ved Hellebæk / udst. Charl. kat. nr. 106.
- 1858 MACKEPANG, ADOLF HENRIK (1833–1911) / Tidlig morgen ved Hellebæk / udst. Charl. 1858 kat. nr. 112.
- 1858 RAADSIG, JOHAN PETER (1806–1882) / Parti af kysten ved Aalsgaard / udst. Charl. 1858 kat. nr. 153.
- 1858 Samme / Sjællandske fiskere ved Aalsgaard med udsigt over Øresund – udført efter allerhøjeste bestilling / tilh. Fr. den VII – men solgtes 1874 til urtekræmmer Liebst for 300 Rdl. / udst. Charl. 1858 kat. nr. 150.
- 1858 ROED, JØRGEN (1808–1888) / Fisker, der rigger båd til på stranden ved Hellebæk / 48 × 80 / bet. J. Roed 1858 / ABR. auk. nr. 127 februar 1961 kat. nr. 239 – afb. auk. kat. s. 47 / ABR. auk. nr. 149 november 1962 kat. nr. 229 – afb. kat. s. 59.
- 1858 Samme / Dreng, siddende på en sten på stranden / 40 × 31 / bet. JR Hellebæk septbr. 1858 / WOM. auk. nr. 114 maj 1932 kat. nr. 134.
- 1858 Samme / Fiskerbåde på stranden / 39 × 30 / bet. J. Roed 1858 / WOM. auk. nr. 114 maj 1932 kat. nr. 137.
- 1858 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Strandbred med sten, tre fiskere i vand til knæene med Ålestager – i baggrunden fem sejlskibe / skitsebogslad – blyant / 14,8 × 9,4 / bet. 7. juni 58 / skitsebog nr. 20 blad 3.
- 1858 Samme / Bondedammen – en gennemarbejdet skitse / skitsebogslad – blyant / 14,8 × 9,4 / bet. Bondedammen 7. juni 58 / skitsebog nr. 20 blad 7.
- 1858 Samme / Vejen langs Skaaningedammens bred med stemmebordet / skitsebogslad – blyant / 14,8 × 9,4 / bet. 13. juni 58 / skitsebog nr. 20 blad 11.
- 1858 Samme / Kvæget vandes – Bondedammen ved Hellebæk / 38 × 59 / bet. Hellebæk juni 1858 / ABR. auk. nr. 5. marts 1949 kat. nr. 115 – afb. auk. kat. s. 83.
- 1858 Samme / En trægruppe / 35 × 41 / bet. 22. juli 1858 / solgt på 1. auktion efter P. C. Skovgaard, kat. nr. 38 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 257.

- 1858 Samme / Stranden ved Hellebæk, frisk vejr / 40×61 / bet. 28. juli 1858 / udst. Rådhusudst. 1901 kat. nr. 1692 og Kunstforn. 1917 kat. nr. 258 / WOM. auk. nr. 249 oktober 1942 kat. nr. 257 – afb. auk. kat. s. 4 / tilh. Nivågårdsamlingen.
- 1858 Samme / Parti ved Bondedammen ved Hellebæk / 39×60 / bet. Hellebæk juli 1858 / ABR. auk. nr. 14 juni 1950 kat. nr. 74 / ABR. auk. nr. 17 december 1950 kat. nr. 172 / KH. auk. nr. 230 april 1958 kat. nr. 186 – afb. kat. s. 11.
- 1858 Samme / Joakim Skovgaard som barn / $29,9 \times 24,7$ / bet. P. S. Hellebæk 7. august 1858 / udst. Rådhusudst. 1901 kat. nr. 1686 og Kunstforn. 1917 kat. nr. 262.
- 1858 Samme / Aften ved Bondedammen i Hellebæk / $38,5 \times 60$ / bet. 7. august 1858 / afb. Røder s. 31 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 1082 indkøbt 1875.
- 1858 Samme / Aften ved Bondedammen i Hellebæk / 44×62 / bet. PS 15. august 1858 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 1828 indkøbt 1904.
- 1858 Samme / Skærmpplanter / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 20. august 58 / skitsebog nr. 20 blad 43.
- 1858 Samme / Bøgeskov / $63 \times 40,5$ / bet. 22. august 1858 / udst. WOM. 1902 kat. nr. 54 og Kunstforn. 1917 kat. nr. 263.
- 1858 Samme / Fem skovsnegle / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 30. august / skitsebog nr. 20 blad 48.
- 1858 Samme / Bøgestamme med en stor afblæst gren / $40 \times 62,5$ / bet. 31. august 1858 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 264 og Skovgaard Museet i Viborg 1967 kat. nr. 106 / tilh. Skovgaard Museet i Viborg inv. nr. 10.300.
- 1858 Samme / En søbred – kun forgrunden ses / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 1. september 1858 / skitsebog nr. 20 blad 52.
- 1858 Samme / To træstammer – samt en skovsnegl / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 3. september 1858 / skitsebog nr. 20 blad 55.
- 1858 Samme / Fire kæmpesten i gruppe / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 6. september 1858 / skitsebog nr. 20 blad 57.
- 1858 Samme / Træstubbe og sten / oliestudie med udækket grund / 21×62 / bet. Hellebæk 7. september 1858.
- 1858 Samme / Et vejsving i en skov. Til venstre fem tykke stammer / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. Hellebæk 11. september 1858 / skitsebog nr. 20 blad 37.
- 1858 Samme / Unge bøge / 39×31 / bet. sept. 1858 / ABR. auk. nr. 163 marts 1964 kat. nr. 83.
- 1858 Samme / Vegetation ved en søbred – Bondedammen / studieblad – blyant / $33,3 \times 20,4$ / bet. 1858 / udst. Skovgaard Museet i Viborg, tegneudstilling 1967 kat. nr. 111.
- 1858 Samme / Bøgetræ i løv / studieblad – blyant / $33 \times 36,5$ / bet. Hellebæk 1858 / udst. Skovgaard Museet i Viborg, tegneudstilling 1967 kat. nr. 112.
- 1858 Samme / Bondedammen / pen og vandfarve / 28×41 / bet. P. Skovgaard 1858 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 439.
- 1858 Samme / Bondedammen ved Hellebæk / 79×100 / bet. P. Skovgaard 1858 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 266.
- 1858 Samme / Blegeplads under store træer / $44,5 \times 36,5$ / bet. monogram 1858 / udst. Charl. 1859 kat. nr. 167 / afb. Bramsen: P. C. Skovgaard fig. 45 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 3772 – arv 1926 efter Martin Cohen og hustru.
- 1858 Samme / Parti ved Hellebæk / $53,5 \times 46$ / bet. PS 1858 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 265.
- 1858 Samme / Udsigt mod Kronborg fra Hellebæk / 27×39 / bet. monogram 1858 / ABR. auk. nr. 139 februar 1962 kat. nr. 219.
- 1858 Samme / Ved Bondedammen, skyet dag / 30×37 / bet. monogram 1858 / WOM. auk. nr. 158 maj 1934 kat. nr. 161 – afb. auk. kat. s. 21.
- 1858 Samme / Sø med store trækroner i baggrunden – foran træerne små friske buske / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 13.

- 1858 Samme / Skovparti ved Bondedammen / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 21.
- 1858 Samme / Fuldkronede træer øjensynlig Bondedammen / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 5.
- 1858 Samme / Stille sommeraften ved en indsø – Bondedammen i Hellebæk – i forgrunden to vaskekoner og tre børn – forarbejde til maleri med samme titel / bly, kul og hvid dækfarve på papir / 76×95 / ikke bet. / udst. Skovgaard Museet i Viborg 1967 kat. nr. 110.
- 1858 Samme / Hellebæk / $47,5 \times 38$ / ikke bet. / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 259.
- 1858 Samme / Vaskepige, der bukker sig over to baljer – studie til maleriet »Vaskekoner ved Bondedammen i Hellebæk (3. august 1858) / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 27.
- 1858 Samme / Syv detailstudier og 10 studier til maleriet »Vaskekoner ved Bondedammen i Hellebæk« (3. august 1858) – på bagsiden 4 studier af stående pige til samme billede / studieblad – blyant / $34,5 \times 48,3$ / ikke bet. / tilh. Statens kobberstiksamlingsmappe T. D. 129 a nr. 23 b.
- 1858 Samme / Vaskepige, der hænger et stykke tøj op, og dreng, der hælder sig over en hjulbør – staffagestudie til maleriet »Vaskekoner ved Bondedammen i Hellebæk« (3. august 1858) / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 29.
- 1858 Samme / Hoved af en dreng – studie til maleriet »Vaskekoner ved Bondedammen i Hellebæk« (3. august 1858) / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 28.
- 1858 Samme / Vaskekoner ved Bondedammen i Hellebæk / 31×40 / bet. 3. aug. 1858 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 261.
- 1858 Samme / 3 forlæg: 1) Manden, kiddet og hunden – 2) Mødet i skoven – 3) Hjorten foran døren – illustrationer til Carl Plougs digt »Plejebarnet« – gengivet i træsnit i Godfred Rode »Fortællinger for større og mindre«, København 1858 / pen, tusch – studieblade / 3 stk., hver $8,2 \times 12,8$ / ikke bet. / tilh. Kobberstiksamlingsmappe T. D. 129 a nr. 22, 23 og 23 a.
- 1858 Samme / Fuldskægget mand i jægerens stilling – forstudie til ill. til Carl Plougs digt »Plejebarnet« / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 64.
- 1858 Samme / Manden, der bøjer sig over kiddet – forstudie til kobberstiksamlingsmappe T. D. 129 a nr. 22 (se ovenfor) / blyant – studieblad / $10,8 \times 19,3$ / ikke bet. / tilh. Kobberstiksamlingsmappe 129 a nr. 21.
- 1858 Samme / Studie til ill. til Carl Plougs digt »Plejebarnet«. 2 studier af liggende hund, bet. 1858 og kompositionsskitse til hele scenen med hund, rålam og mand / studieblad – blyant / ikke bet. / $26,5 \times 37$ / udst. Skovgaard Museet i Viborg tegneudstilling 1967 kat. nr. 113.
- 1858 Samme / Jægeren med den udstrakte hånd – studie til Carl Plougs digt »Plejebarnet« – tegnet efter model – modellen er formentlig skovfoged Bruun, Hellebæk / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 65.
- 1858 Samme / Model, formentlig skovfoged Bruun, Hellebæk, til jægeren med den udstrakte hånd – studie til Carl Plougs digt »Plejebarnet« / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 67.
- 1858 Samme / Model, formentlig skovfoged Bruun, Hellebæk, til jægeren, der bøjer sig over kiddet – studie til ill. af Carl Plougs digt »Plejebarnet« / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 69.
- 1858 Samme / Ved Bondedammen i Hellebæk; en ung eg i forgrundens skygge / $63,5 \times 44,5$ / ikke bet. / udst. Rådhusudst. 1901 kat. nr. 1690 og Kunstforn. 1917 kat. nr. 255.

P. C. Skovgaard: Tat skov, til venstre udsigt over Sundet, 30. august 1859. Skitsebogsblad

- 1858 Samme / Aften, Bondedammen ved Hellebæk, studie / 36×60 / ikke bet. / 2. auk. efter P. C. Skovgaard kat. nr. 32 / udst. Rådhusudst. 1901 kat. nr. 1693 og Kunstforn. 1917 kat. nr. 260.
- 1858 Samme / Bondedammen ved Hellebæk / 38×54 / ikke bet. / 2. auk. efter P. C. Skovgaard, kat. nr. 47 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 267.
- 1858 Samme / Fra en skovsø – samme lokalitet som på skitsebogsblad 13 / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 39.
- 1858 Samme / En søbred / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 53.
- 1858 Samme / Løst rids af Bondedammen ved Hellebæk / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 1.
- 1858 Samme / Trækroner, øjensynlig ved Bondedammen / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 4.
- 1858 Samme / Bondedammen / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 9.
- 1858 Samme / Bondedammen / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 10.
- 1858 Samme / Bondedammen / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 12.
- 1858 Samme / En af dammene ved Hellebæk, to store ege ses / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 14.
- 1858 Samme / Vejgaffel på kuperet skovterræn / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 17.
- 1858 Samme / Fra Bondedammen / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 18.
- 1858 Samme / Fra Bondedammen / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 19.
- 1858 Samme / To skråtstående bøgestammer i lav søbrink (Bondedammen) / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 20.
- 1858 Samme / Fra Bondedammen, løs skitse / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 22.

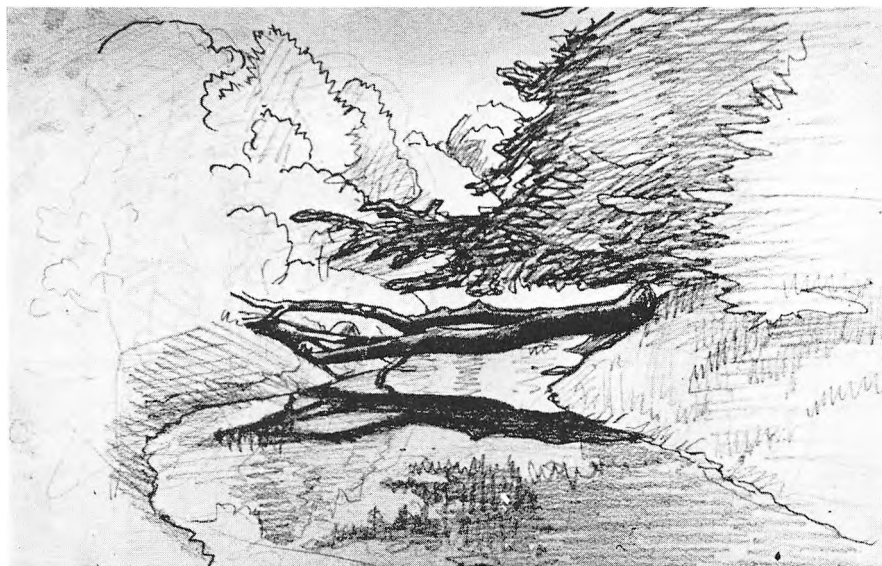
- 1858 Samme / Bondedammen med eg i højre side / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 23.
- 1858 Samme / Sø med to skrå træer til højre – en mand på bredden i forgrunden / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 25.
- 1858 Samme / En gruppe højstammede træer angivet som til en venstre billedkant / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 31.
- 1858 Samme / Skovvej gennem sommerskov fra træbro i forgrunden til lysning / 28×21 / ikke bet. / På træplade, hvorpå lærredet er limet står: Skovgaard, Hellebæk 58 / udst. Charl. 1858 under titel: Parti fra Hellebæk skov kat. nr. 170 / NOT. auk. nr. 27 maj 1955.
- 1858 VERMEHREN, JOHAN FREDERIK NICOLAI (1823–1910) / En gammel fisker, der hviler sig på stranden efter at have samlet sten til garnet / 58×69 / bet. FV 1858 / udst. Charl. 1858 kat. nr. 188 / udst. Rådhusudst. 1901 kat. nr. 1853 / tilh. Kunstmuseet i Århus inv. nr. 14 indkøbt 1858.
- 1858 Samme / Parti af kysten ved Hellebæk / 42×52 / udst. Charl. 1858 kat. nr. 189 og Rådhusudst. 1901 kat. nr. 1852 / afb. Fåborg s. 14.
- 1858 Samme / Parti af kysten ved Hellebæk / udst. Rådhusudst. 1901 kat. nr. 1864.
- 1859 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810–1861) / Interiør med en fiskerfamilie, den gamle er faldet i søvn / 62×78 / bet. JF 1859 / ABR. auk. nr. 183 september 1965 kat. nr. 168 – afb. auk. kat. s. 51.
- 1859 Samme / En fiskerdreng fra Aalsgaard, der har været ude at stampe orm / udst. Charl. 1859 kat. nr. 25.
- 1859 HANSEN, CARL CHRISTIAN CONSTANTIN (1804–1880) / Smeden ved essen / studie til det 1860 udførte billede / 41×21 / juli 1859 / Han. nr. 384.
- 1859 Samme / Smeden ved essen / studie til det 1860 udførte billede / 40×23 / juli 1859 / Han. nr. 385 / WOM. auk. nr. 247 juni 1939 kat. nr. 15.
- 1859 Samme / Smeden, der vender sig fra essen / studie til det 1860 udførte billede / 42×28 / juli 1859 / Han. nr. 386.
- 1859 Samme / Modelfigur stående med venstre hånd i siden og højre støttet til en stav / studie til det 1860 udførte billede / 39×26 / juli 1859 / Han. nr. 387.
- 1859 Samme / Smeden og hans dreng / studie til det 1860 udførte billede / 31×39 / juli 1859 / Han. nr. 388 / WOM. auk. nr. 293 juni 1942 kat. nr. 160 – afb. auk. kat. s. 19.
- 1859 Samme / Tre smede. Den forreste brystbillede, de to andre i hel figur / studie til det 1860 udførte billede / 44×53 / juli 1859 / Han. nr. 389.
- 1859 Samme / Drengen ved ambolten / studie til det 1860 udførte billede / 35×20 / juli 1859 / Han. nr. 390.
- 1859 Samme / Det indre af den gamle Hammermølle i Hellebæk / skitse til det 1860 udførte billede / 45×53 / juli–august 1859 / Han. nr. 391 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 1949 indkøbt 1906.
- 1859 Samme / En smed, brystbillede, 1859 / studie til det 1860 udførte billede / 21×17 / bet. CH. / angives i auktionskatalogen som Han. nr. 389 – men passer slet ikke med målene. Må være en studie, som Hannover ikke har haft kendskab til / ABR. auk. nr. 141 marts 1962 kat. nr. 390.
- 1859 Samme / To smede ved essen / studie til det 1860 udførte billede / $36,8 \times 28,3$ / ikke bet. (juli–august 1859) / ikke medtaget i Hannovers fortegnelse / tilh. Carlsbergfondet, dep. 1945 i Sorø kunstmuseum inv. nr. 178, kat. 1963 nr. 49.
- 1859 Samme / Fra en smedie / 32×41 / ikke bet. / ABR. auk. nr. 168 august–september 1964 kat. nr. 49.
- 1859 Samme / Smedien i Hellebæk 1859 / studie til det 1860 udførte billede / 37×28 / WOM. auk. nr. 141 oktober 1933 kat. nr. 120 / KH. auk. marts 1945 kat. nr. 40.
- 1859 HENRICHSEN, FREDERIK CARSTEN (1824–1897) / Parti ved Hellebæk / udst. Charl. 1860 kat. nr. 264.
- 1859 ROED, JØRGEN (1808–1888) / Parti ved Hellebæk.

- 1859 Samme / Stranden ved Hellebæk med fisker Riffs hus / 27×42 / bet. Hellebæk 12. juli 1859 / studie til større billede udført 1861 / WOM. auk. nr. 299 april 1943 kat. nr. 427 – afb. auk. kat. s. 7 / WOM. auk. nr. 321 maj 1945 kat. nr. 72.
- 1859 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Søbred med undergravet lav brink / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 8. februar 59 / skitsebog nr. 20 blad 87.
- 1859 Samme / Åben højskov bag en sø med undergravet brink / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 8. februar 59 / skitsebog nr. 20 blad 85.
- 1859 Samme / Vej med rækværk imod lavere liggende eng til venstre, skov til højre / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. Hellebæk 8. februar 1859 / skitsebog nr. 20 blad 83.
- 1859 Samme / Skærmplanter / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 1. juni 1859 / skitsebog nr. 20 blad 82.
- 1859 Samme / Syreblade / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 1. juli 59 / skitsebog nr. 20 blad 86.
- 1859 Samme / Syre og Sværdliljeblade / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 1. juli 1859 / skitsebog nr. 20 blad 88.
- 1859 Samme / Stamme med løv / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 1. juli 59 / skitsebog nr. 20 blad 117.
- 1859 Samme / Fra Bondedammen / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 2. juli 1859 / skitsebog nr. 20 blad 119.
- 1859 Samme / Mark med hegn og skovholme i baggrunden / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. Hellebæk 3. juli 1859 / skitsebog nr. 20 blad 78.
- 1859 Samme / Landskabsstudie / $57,5 \times 39$ / bet. Hellebæk 23. juli 1859 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 270.
- 1859 Samme / Strandbred med både på land / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / bet. 30. juli 1859 / skitsebog nr. 20 blad 125.
- 1859 Samme / Bondedammen ved Hellebæk / studie til større billede af samme motiv bet. 1861 / 37×46 / bet. monogram 22. august 1859 / tilh. Ny Carlsberg Glyptotek, inv. nr. 945 – afb. Bramsen: P. C. Skovgaard fig. 56.
- 1859 Samme / Ved en skovsø, Hellebæk / $57,8 \times 40,3$ / bet. P. S. 28. aug. 1859 / WOM. auk. nr. 135 maj 1933 / tidl. Johan Hansens saml. tilh. Skovgaard Museet i Viborg nr. 290.
- 1859 Samme / Forblæste ege / 40×52 / bet. 29. august 1859 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 271 og Skovgaard Museet i Viborg 1967 kat. nr. 112.
- 1859 Samme / Udsigt over Sundet. Fra en lysning ser man mod tættere skov til højre / skitsebogsblad – blyant / $12,3 \times 20,3$ / bet. 30. aug. 1859 / skitsebog nr. 21 blad 3.
- 1859 Samme / Kysten nord for Kronborg. Blæstvejr / 31×48 / bet. Hellebæk 31. aug. 1859 PS / udst. Rådhusudst. 1901 kat. nr. 1680 og Kunstforn. 1917 kat. nr. 273 – afb. Kunst i privateje II s. 314 / WOM. auk. nr. 111 april 1932 kat. nr. 169 – afb. auk. kat. s. 4.
- 1859 Samme / Eg på marken foran en skov / $41 \times 32,5$ / bet. 1. sept. 1859 Hellebæk / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 274.
- 1859 Samme / Fjernsilhouet af Kullen / skitsebogsblad – blyant / over to blade / $2 \times (12,3 \times 20,3)$ / bet. Hidsberg 13. sept. / skitsebog nr. 21 blad 4 og 5.
- 1859 Samme / Niels Skovgaard som spæd / blyant / 10×10 / bet. Hellebæk. Sommeren 1859 / udst. Kunstforn. 1971 kat. nr. 666.
- 1859 Samme / Sommereftermiddag ved en indsø / forstudie til Nivågårdsaml. kat. nr. 147 / kul og kridt / 80×98 / ABR. auk. nr. 51 maj 1954 kat. nr. 543 / ABR. auk. nr. 57 februar 1955 kat. nr. 119.
- 1859 Samme / Pigen med den løftede arm / studie til »Sommereftermiddag ved en indsø« Nivågårdsaml. kat. nr. 147 / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 62 og 63.

P. C. Skovgaard: Bondedammen i Hellebæk, 1859. Skitsebogsblad

- 1859 Samme / Køer ved en skovsø / kvadreret studietegning til »Sommereftermiddag ved en indsø« Nivågårdsaml. kat. nr. 147 / studieblad, blyant, pen, rødkridt / $32 \times 43,1$ / ikke bet. / tilh. Statens kobberstiksaml. mappe T. D. 129 a nr. 24.
- 1859 Samme / Sommereftermiddag ved en indsø. Efter en bortdragende regnbyge belyses landskabet atter af den dalende sol. I forgrunden føres køer ned mod søen, hvor de skal drikke / 192×270 / bet. P. Skovgaard 1859 / udst. Charl. 1861 kat. nr. 188 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 268 / tilh. Nivågårdsaml. kat. nr. 147 / afb. Bramsen: P. C. Skovgaard fig. 50.
- 1859 Samme / To bøgestammer med løv / blyant – studieark / 27×33 / bet. 1859 / udst. Skovgaard Museet i Viborg tegneudst. 1967 kat. nr. 118.
- 1859 Samme / Fra Bondedammen i Hellebæk / blyant – studieark / $24,3 \times 34,6$ / bet. Hellebæk 1859 / udst. Skovgaard Museet i Viborg tegneudst. 1967 kat. nr. 117.
- 1859 Samme / Udsigt mod Kullen fra Hellebæk, Aften / 41×64 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 276 / WOM. auk. nr. 304 december 1943 kat. nr. 273 – afb. auk. kat. s. 45.
- 1859 Samme / Kviste af abild eller el / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 79.
- 1859 Samme / Løvstudie / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 81.
- 1859 Samme / To skråtstående bøgestammer / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 89.
- 1859 Samme / Løvstudier / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 90.
- 1859 Samme / Høje ret slanke stammer – man aner en skovvej / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 91.
- 1859 Samme / Fra en af Hellebækdammene, til venstre en eg / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 92.
- 1859 Samme / Fra en af skovsøerne / skitsebogsblad – blyant / $14,8 \times 9,4$ / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 112.

P. C. Skovgaard: Flegrenet stamme lagt over vandløb, 1859. Skitsebogsblad

- 1859 Samme / Skovsø / skitsebogsblad – blyant / 14,8 × 9,4 / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 113.
- 1859 Samme / Skrå træer på en søbrink / skitsebogsblad – blyant / 14,8 × 9,4 / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 115.
- 1859 Samme / Et træ / skitsebogsblad – blyant / 14,8 × 9,4 / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 116.
- 1859 Samme / Kompositionsskitse – højre side af et motiv / skitsebogsblad – blyant / 14,8 × 9,4 / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 121.
- 1859 Samme / Flegrenet stamme lagt over et åløb i en skov / skitsebogsblad – blyant / 14,8 × 9,4 / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 122.
- 1859 Samme / Hulvej ned mod sundet. Kullen i baggrunden / skitsebogsblad – blyant / 14,8 × 9,4 / ikke bet. / skitsebog nr. 20 blad 123.
- 1859 Samme / Udsigt mod Kullen. Skovbryn i forgrunden til venstre. Sandsynligvis den første studie til billedet på St.M.f.K. inv. nr. 1215 (bet. 1860) / skitsebogsblad – blyant / 12,3 × 20,3 / ikke bet. / skitsebog nr. 21 blad 1.
- 1859 Samme / Stille sommeraften ved en indsø (Bondedammen i Hellebæk) – et studie til dette billede på St.M.f.K. er dateret 15. august 1858 inv. nr. 1828 / udst. Kunstform. 1917 kat. nr. 277 / ABR. auk. nr. 266 september 1917 kat. nr. 178 – afb. auk. kat. s. 57.
- 1859 ØLSTED, PETER IVAR JOHANNES (1824–1887) / Landskab ved Hellebæk / udst. Charl. 1859 kat. nr. 202.
- 1860 HANSEN, CARL CHRISTIAN CONSTANTIN (1804–1880) / Det indvendige af Hammermøllen ved Hellebæk / 92 × 112 / bet. 1960 / Han. nr. 401 – omtalt Han. s. 232 / udst. Charl. 1861 kat. nr. 58 / kunstnerens dødsboauktion kat. nr. 56.
- 1860 LUNDE, ANDERS CHRISTIAN (1809–1886) / Skoven ved Hellebæk / udst. Charl. 1858 kat. nr. 99.
- 1860 MACKEPFRANG, ADOLF HENRIK (1833–1911) / Parti i Hellebæk ved solnedgang / udst. Charl. 1860 kat. nr. 106.
- 1860 SCHIØTT, HEINRICH AUGUST GEORG (1832–1895) / Landskab ved Hellebæk / 46 × 60 / bet. HS 60 / WOM. auk. nr. 232 april 1938 kat. nr. 188.

- 1860 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Niels Skovgaard, 17 måneder gammel / studieblad – blyant / bet. 5. juni 1860 / udst. Skovgaard Museet i Viborg tegneudst. 1967 kat. nr. 119.
- 1860 Samme / Landskab / vandfarve / 11 × 20 / bet. Hellebæk 22. juni 1860 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 458.
- 1860 Samme / Hassel og eg på et stengærde – studie til billedet »Sjællandsk landskab«, dat. 25. juni 1860 / olie på pap / 32,7 × 36,7 / ikke bet. / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 290 / tilh. Skovgaard Museet i Viborg inv. nr. 11.995.
- 1860 Samme / Sjællandsk landskab en varm sommerdag – vej langs et stengærde – Hellebækegnen / 30 × 46 / bet. 25. juni 1860 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 281.
- 1860 Samme / Skyer og mørkt hav med skibe / skitsebogsblad – blyant – over to blade / 2 × (12,3 × 20,3) / bet. Odinshøj 26. juni 1860 / skitsebog nr. 21 blad 4 og 5.
- 1860 Samme / Et bækløb mellem skrub og siv, fjernere ses træer / skitsebogsblad – blyant / 12,3 × 20,3 / bet. Hellebæk 27. juni 1860 / skitsebog nr. 21 blad 11.
- 1860 Samme / Udsigt fra et højt stade over busket forstrand, bred vandflade med sejlbåd, silhouet af Kullen langs bladets overkant, forgrunden svagt laveret / skitsebogsblad – blyant / 12,3 × 20,3 / bet. 27. juni 1860 / skitsebog nr. 21 blad 13.
- 1860 Samme / Kystparti med sejskibe i horisonten / studieblad – blyant / 24 × 38,5 / bet. Aalsgaarde 29. juni 1860 / udst. Skovgaard Museet i Viborg tegneudst. 1967 kat. nr. 120.
- 1860 Samme / Stranden ved Hellebæk / 29 × 27 / bet. 1. juli 1860 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 282.
- 1860 Samme / Fra stranden ved Hellebæk / 29 × 40 / bet. 1860 / afb. Kunst i privateje II s. 221.
- 1860 Samme / Slank skovfyr / skitsebogsblad – blyant / 12,3 × 20,3 / bet. 2. juli 1860 / skitsebog nr. 21 blad 17.
- 1860 Samme / Lave grene / skitsebogsblad – blyant / 12,3 × 20,3 / bet. Hornbæk plantage 2. juli 1860 / skitsebog nr. 21 blad 15.
- 1860 Samme / Udsigt fra Sjællands nordkyst over Kattegat. Kullen i baggrunden. Sommeraften. Studie til det 1862 udstillede billede / 32 × 48,5 / ikke bet. / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 283 / tilh. Nivågårdsaml. kat. nr. 148.
- 1860 Samme / Udsigt fra Sjællands nordkyst over Kattegat mod Kullen. Sommeraften (fra Odinshøj) / 158,5 × 221 / bet. P. Skovgaard 1860 / udst. Charl. 1862 kat. nr. 190 / afb. Røder s. 33 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 1215 gave til museet 1883 fra dr. jur. F. Krieger.
- 1860 Samme / Dam ved Hellebæk / 78,5 × 74 / bet. PS 1860 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 286.
- 1860 Samme / Udsigt fra Sjællands nordkyst over Kattegat (fra Odinshøj) – studie til det i 1862 udst. billede / 27 × 56 / ikke bet. / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 284.
- 1860 Samme / Bondedammen ved Hellebæk / 35,5 × 52 / ikke bet. / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 292.
- 1860 Samme / Nøgen stamme / skitsebogsblad – blyant / 12,3 × 20,3 / ikke bet. / skitsebog nr. 21 blad 6.
- 1860 Samme / Slankt træ med løv / skitsebogsblad – blyant / 12,3 × 20,3 / ikke bet. / skitsebog nr. 21 blad 7.
- 1860 Samme / Et skovbryn bag bakket mark – påskrift: »for sort« – nedenunder nogle buskede småvækster / skitsebogsblad – blyant / 12,3 × 20,3 / ikke bet. / skitsebog nr. 21 blad 9.
- 1860 Samme / En urt – påskrift: »5/4 al. høj. Gul« / skitsebogsblad – blyant / 12,3 × 20,3 / ikke bet. / skitsebog nr. 21 blad 14.
- 1860 Samme / To slanke fyr / skitsebogsblad – blyant / 12,3 × 20,3 / ikke bet. / skitsebog nr. 21 blad 19.
- 1861 BILLE, CARL LUDVIG (1815–1898) / Hellebæk / blyant / bet. Carl Bille, Hellebæk 1861.

- 1861 BRANDT, BOLETTE (1825–1889) / Fra Hellebæk / 30 × 41 / bet. BB 1861 / tidl. Johan Hansens saml. / WOM. auk. nr. 131 marts 1933 kat. nr. 10.
- 1861 FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810–1861) / Fiskere fra Aalsgaard / udst. Charl. 1861 kat. nr. 38.
- 1861 HENRICHSEN, FREDERIK CARSTEN (1824–1897) / Fra Hellebæk – udsigt mod Kronborg / 63 × 88 / bet. monogram 1861 / ABR. auk. nr. 270 november 1971 kat. nr. 1010.
- 1861 LUND, FREDERIK CHRISTIAN (1826–1901) / En egegren / 61 × 41 / bet. F. C. Lund, Hellebæk 1861 / WOM. auk. nr. 392 februar 1955 kat. nr. 208.
- 1861 LUNDE, ANDERS CHRISTIAN (1809–1886) / Parti ved Hellebæk / udst. Charl. 1861 kat. nr. 118.
- 1861 Samme / Parti ved Bondedammen ved Hellebæk / pen og sepia / 18 × 28 / bet. 1861 A. Lunde / WOM. auk. nr. 243 marts 1939 kat. nr. 104.
- 1861 ROED, JØRGEN (1808–1888) / Strandparti ved Hellebæk med fiskere 780 × 102.
- 1861 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Sommerdag ved Bondedammen i Hellebæk / 85 × 118 / bet. P. C. Skovgaard 1861 / ABR. auk. nr. 133 september 1961 kat. nr. 166 – afb. kat. frontispice.
- 1861 Samme / En mølledam – (Bondedammen) ved Hellebæk / 116 × 148 / bet. P. C. Skovgaard 1861 / udst. Charl. 1863 kat. nr. 172 og Stockholm 1866 samt Kunstforn. 1917 kat. nr. 295 – afb. Kunst i privateje III s. 210 / WOM. auk. nr. 129 februar 1932 kat. nr. 149 – afb. auk. kat. s. 4.
- 1862 RICHARDT, JOACHIM FERDINAND (1819–1895) / Parti ved Hellebæk / bet. F. Richardt 13/2 1862 / NOT. auk. nr. 395 oktober 1970 kat. nr. 327.
- 1862 Samme / Parti fra Aalsgaarde / bet. F. Richardt, Aalsgaarde 8–9/2 62 / WOM. auk. nr. 295 november 1942 kat. nr. 298.
- 1862 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Fra Bondedammen / 111 × 161 / bet. P. C. Skovgaard 1862 / WOM. auk. nr. 233 maj 1938 kat. nr. 165 – afb. auk. kat. s. 4.
- 1863 BRANDT, BOLETTE (1825–1889) / Parti ved Hammerhuset i Hellebæk skov / udst. Charl. 1864 kat. nr. 19.
- 1863 BUNTZEN, HEINRICH CHRISTIAN AUGUST (1803–1892) / Skovparti i Teglstrup hegn / udst. Charl. 1863 kat. nr. 29.
- 1863 CHRISTENSEN, POLYCARPUS GODFRED BENJAMIN WILDENRATH (1845–1928) / Bondedammen, Hellebæk, studie / 38 × 56 / bet. GC 1863 / udst. Charl. 1864 kat. nr. 27 / KH. auk. april 1940 kat. nr. 12.
- 1863 Samme / Strandparti på Nordsjælland ud mod Kattegat / udst. Charl. 1864 kat. nr. 220.
- 1863 Samme / Skovkløft mellem Helsingør og Hellebæk (Julebæk) / WOM. auk. 1902 / udst. Forn. f. nat. k. 1913.
- 1863 Samme / Fra Hellebæk skov / 29 × 42 / WOM. auk. 1902 / Godf. Chr.-Auk. 1929.
- 1863 Samme / Ved Aalsgaarde fiskerleje / WOM. auk. 1904.
- 1863 Samme / Neden for Odinshøj / WOM. auk. 1904.
- 1863 RICHARDT, JOACHIM FERDINAND (1819–1893) / Fra Julebæk med udsigt til Helsingborg og Kronborg / 83 × 128 / bet. F. Richardt 1863 / KH. auk. nr. 210 november 1955 kat. nr. 112 – afb. auk. kat. s. 19.
- 1863 Samme / Fra Aalsgaarde med udsigt mod Kronborg / 82 × 125 / bet. F. Richardt 1863 / ABR. auk. nr. 65 september 1955 kat. nr. 90 a.
- 1863 AAGAARD, CARL FREDERIK (1833–1895) / Parti fra Hellebæk / udst. Charl. 1863.
- 1864 BRANDT, BOLETTE (1825–1889) / Hammerhuset i Hellebæk skov / udst. Charl. 1865 kat. nr. 14.
- 1864 Samme / Parti fra Kopperdammen ved Hellebæk / udst. Charl. 1865 kat. nr. 13.
- 1864 CHRISTENSEN, POLYCARPUS GODFRED BENJAMIN WILDENRATH (1845–1928) / Vej gennem landsbyen / 30 × 45 / bet. Christensen 1864.

- 1864 KIÆRSCHOU, FREDERIK CHRISTIAN JACOBSEN (1805–1891) / Fra Bondedammen ved Hellebæk / 62 × 88 / bet. FCKIærskou 1864 / WOM. auk. nr. 248 oktober 1939 kat. nr. 24.
- 1864 LUNDE, ANDERS CHRISTIAN (1809–1886) / Parti ved Hellebæk / udst. Charl. 1864 kat. nr. 79.
- i864 Samme / Parti ved Hellebæk 1864 / pen, tusch / 14,5 × 21 / bet. monogram / tidl. i Kunstforn. arkiv / WOM. auk. nr. 142 oktober 1933 kat. nr. 556.
- 1864 SCHLEISNER, CHRISTIAN ANDREAS (1810–1882) / Fiskerkoner i samtale på stranden, Hellebæk / 18 × 25 / bet. C. Schleisner 1864 / KH. auk. oktober 1943 kat. nr. 204.
- 1864 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Fiskende drenge ved Bondedammen / 130 × 190 / bet. P. C. Skovgaard 1864 / WOM. auk. nr. 310 april 1944 kat. nr. 369 – afb. auk. kat. s. 4.
- 1864 AAGAARD, CARL FREDERIK (1833–1895) / Solnedgang efter en urolig junidag, parti fra Hellebæk / udst. Charl. 1864 kat. nr. 1.
- 1865 BRANDT, BOLETTE (1825–1889) / Parti ved Bondedammen i Hellebæk skov, juli måned / udst. Charl. 1866 kat. nr. 18.
- 1865 Samme / Parti fra Hellebæk. August måned / tilh. fru lensgrevinde Scheel til Gl. Estrup / udst. Charl. 1866 kat. nr. 17.
- 1865 LUNDE, ANDERS CHRISTIAN (1809–1886) / Parti ved Hellebæk / udst. Charl. 1865 kat. nr. 95.
- 1865 MØLLER, RASMINE CAROLINE (1827–1883) / Skovparti i Hellebæk / 47 × 63 / bet. RM 1865 / udst. Charl. 1865 kat. nr. 106 / WOM. auk. nr. 401 september 1956 kat. nr. 201.
- 1865 Samme / Parti ved en bro i Hellebæk / udst. Charl. 1865 kat. nr. 105.
- 1865 RICHARDT, JOACHIM FERDINAND (1819–1895) / Udsigt over kysten og sundet fra Hellebæk mod Kronborg / 41 × 63 / bet. F. Richardt 1865 / ABR. auk. nr. 143 maj 1962 kat. nr. 224.
- 1865 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Bondedammen ved Hellebæk / 87 × 119 / bet. P. Skovgaard 1865 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 320.
- 1866 CHRISTENSEN, POLYCARPUS GODFRED BENJAMIN WILDENRATH (1845–1928) / Fiskerhuse ved stranden, Hellebæk / 44 × 63 / bet. Godfred Christensen 1866 / WOM. auk. nr. 225 december 1937 kat. nr. 171.
- 1866 LUNDE, ANDERS CHRISTIAN (1809–1886) / Parti ved Hellebæk / udst. Charl. 1866 kat. nr. 129.
- 1866 Samme / Parti ved Hellebæk, aftenbelysning / udst. Charl. 1866 kat. nr. 130.
- 1867 BØGH, CARL HENRIK (1827–1893) / Gaardinteriør, Hellebæk / 24 × 30 / bet. Hellebæk 1867 / KH. auk. maj 1944 kat. nr. 32 a.
- 1867 HENRICHSEN, FREDERIK CARSTEN (1824–1897) / Parti med Strandvejen ved Julebæk / 50 × 70 / bet. monogram 1867.
- 1867 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / En skovsø. Badende drenge ved Bondedammen / 92 × 126 / bet. P. Skovgaard 1867 / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 340 og Skovgaard Museet i Viborg 1967 kat. nr. 124 / WOM. auk. nr. 275 februar 1941 – afb. auk. kat. s. 11 / afb. Kunst i privateje III s. 216 / tilh. Skovgaard Museet i Viborg inv. nr. 10.143.
- 1867 AAGAARD, CARL FREDERIK (1833–1895) / Parti fra Hammermøllen ved Hellebæk / udst. Charl. 1867 kat. nr. 8.
- 1868 BILLE, CARL LUDVIG (1815–1898) / Strandparti fra Hellebæk / udst. Charl. 1868 kat. nr. 9.
- 1868 JOHANSEN, VIGGO (1851–1933) / Udsigt fra Ellekilde bakker / blyant / 19 × 23 / bet. VJ 6. august 1868 / WOM. auk. nr. 302 oktober 1943 kat. nr. 405.
- 1868 LUND, FREDERIK CHRISTIAN (1826–1901) / Parti fra Hellebæk / udst. Charl. 1868 kat. nr. 132.

P. C. Skovgaard: Fra Bondedammen i Hellebæk, 1859. Skitsebogsblad

- 1868 Samme / Parti fra Aalsgaard / udst. Charl. 1868 kat. nr. 131.
 1868 Samme / Parti fra Hellebæk / udst. Charl. 1868 kat. nr. 130.
 1868 LUNDE, ANDERS CHRISTIAN (1809–1886) / Parti ved Hjulebækshuset / udst. Charl. 1868 kat. nr. 138.
 1868 Samme / Parti fra Julebæk, Kronborg i baggrunden 1868 / 53 × 82 / WOM. auk. nr. 76 april 1930 kat. nr. 47.
 1868 RIIS-CARSTENSEN, ANDREAS CHRISTIAN (1844–1906) / Bygevej under Kullen / udst. Charl. 1868 kat. nr. 33.
 1868 Samme / Kystparti ved Hellebæk, formiddag / udst. Charl. 1868 kat. nr. 34.
 1868 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Baad med to personer og stager, nogle sten i strandkanten / skitsebogsblad – blyant / 18,7 × 11,3 / bet. 15. september 1868 / skitsebog nr. 25 blad 27.
 1868 Samme / Trætop med blade / skitsebogsblad – blyant / 18,7 × 11,3 / bet. 15. sept. 1868 / skitsebog nr. 25 blad 25.
 1868 Samme / Skovbryn / skitsebogsblad – blyant / 18,7 × 11,3 / bet. Hos. Roed, Aalsgaard 16. sept. 1868 / skitsebog nr. 25 blad 24.
 1868 Samme / Bøgestammer / skitsebogsblad – blyant / 18,7 × 11,3 / bet. 29. september 1868 / skitsebog nr. 25 blad 29.
 1868 Samme / En skovsø. Sommeraften. Badende drenge. Gentagelse af billedet fra 1867 / 100 × 127 / bet. P. C. Skovgaard 1868 / udst. Charl. 1869 kat. nr. 199 / udst. Rådhusudst. 1901 kat. nr. 1681 og Kunstforn. 1917 kat. nr. 342 / afb. Bramsen: P. C. Skovgaard fig. 52 / tilh. Ny Carlsbergfondet.
 1868 Samme / Kronbrog set fra Julebæk strand / 121 × 192 / bet. P. Skovgaard 1868.
 1868 Samme / Strandbred fra højt stede, Kullen i baggrunden, mand på bredden / skitsebogsblad – blyant / 18,7 × 11,3 / ikke bet. / skitsebog nr. 25 blad 26.
 1869 BILLE, CARL LUDVIG (1815–1898) / Stranden ved Hellebæk mod Kronborg / 20 × 28 / ABR. auk. nr. 97 september 1958 kat. nr. 14.
 1869 BUNTZEN, HEINRICH CHRISTIAN AUGUST (1803–1892) / Parti ved Hellebæk / 114 × 191 / bet. Heinrich Buntzen 1869 / udst. Charl. 1869 kat. nr. 18 / ABR. auk. nr. 10 december 1949 kat. nr. 17.

- 1869 LUND, FREDERIK CHRISTIAN (1826–1901) / Sommerdag i Hellebæk / 35 × 56 / bet. F. C. Lund 1869 / KH. auk. nr. 303 maj 1973 kat. nr. 109.
- 1869 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Parti fra Odins-høj ved Hellebæk med udsigt mod Kullen, studie / 39 × 59 / ikke bet. / afb. Kunst i privateje I s. 156 / ABR. auk. nr. 231 marts 1969 kat. nr. 37.
- 1869 THOMSEN, FREDERIK GOTFRED (1819–1891) / Hvidelykkedam i Teglstrup hegn / udst. Charl. 1869 kat. nr. 365.
- 1869 Samme / Skovparti ved Hellebæk, fra det indre af Teglstrup hegn, middagsbelysning / udst. Charl. 1869 kat. nr. 214.
- 1870 ECKARDT, CHRISTIAN FREDERIK EMIL (1832–1914) / Udsigt fra Hellebæk mod Kullen 1870 / NOT. auk. nr. 320 juni 1966 kat. nr. 300 – afb. auk. kat. s. 15.
- 1870 HENRICHSEN, FREDERIK CARSTEN (1824–1897) / Udsigt mod Kronborg fra Julebæk / 51 × 70 / bet. monogram 1870 / ABR. auk. nr. 99 oktober 1958 kat. nr. 253.
- 1870 LUNDE, ANDERS CHRISTIAN (1809–1886) / Parti ved Hellebæk / udst. Charl. 1870 kat. nr. 146.
- 1870 PETERSEN, CARL LUDVIG (1824–1900) / Strand ved Hellebæk / udst. Charl. 1870 kat. nr. 187 / Weilbach II s. 556.
- 1870 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Dansk landskab, Parti ved Hellebæk / bet. 1870 / malet for gross. le Maire / udst. Charl. 1870 kat. nr. 243.
- 1870 SØRENSEN, CARL FREDERIK (1818–1879) / Fiskerbåde ved Hellebæk / 17 × 27 / bet. FS 1870 / ABR. auk. nr. 87 september–oktober 1957 kat. nr. 360.
- 1871 BANG, INGEBORG MARIE (1833–1913) / En sommerdag. Motiv fra Hellebæk.
- 1871 LUNDE, ANDERS CHRISTIAN (1809–1886) / Parti ved Hellebæk / udst. Charl. 1871 kat. nr. 267.
- 1872 ANDERSEN-LUNDBYE, ANDERS (1840–1923) / Skovvej ved Hellebæk.
- 1872 BLOCH, CARL HEINRICH (1834–1890) / En fiskerdreng / olie på træ / 37 × 26 / bet. Carl Bloch 1872 / RM nr. 196 / afb. RM s. 69 / udst. Charl. 1874 kat. nr. 28.
- 1872 Samme / Det indre af en skov / olie på træ / RM nr. 185 / udst. Kunstforn. 1921.
- 1872 Samme / En pige, der skurer / RM nr. 183 / Reitzel – Emil Blochs optegnelser.
- 1872 Samme / En dreng, der fisker / 27 × 19 / bet. Carl Bloch 1872 / RM nr. 182 / afb. RM s. 65 / udst. Kunstforn. 1921 / ABR. auk. nr. 172 november 1964 kat. nr. 40 – afb. auk. kat. s. 21.
- 1872 Samme / Søstykke, Hellebæk / 28 × 66 / RM nr. 180 / udst. Kunstforn. 1921.
- 1872 Samme / En fiskerhytte / RM nr. 181 / Reitzel – Emil Blochs optegnelser.
- 1872 GROTH, GEORG VILHELM ARNOLD (1842–1899) / Bondedammen ved Hellebæk / oval 59 × 42 / bet. Vilh. Groth 72 / ABR. auk. nr. 94 april–maj 1958 kat. nr. 9.
- 1872 Samme / Fra kysten ved Hellebæk, solnedgang / 27 × 44 / bet. Hellebæk 13. juni 72 Vilh. Groth / WOM. auk. nr. 250 november 1939 kat. nr. 52 / KH. auk. nr. 293 februar 1971 kat. nr. 227.
- 1872 KIÆRSCHOU, FREDERIK CHRISTIAN JACOBSEN (1805–1891) / Skovparti med udsigt mod Kronborg / 35 × 48 / bet. F. C. Kiærskov 1872 / ABR. auk. nr. 205 april 1967 kat. nr. 159.
- 1872 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Bondedammen ved Hellebæk / 191 × 270 / malet i tidsrummet 16. august 1871 – 27. januar 1872 / bestilt til USA / P. C. Skovgaard's notitskalender, Skovgaard Museet i Viborg inv. nr. 1827 og 1828.
- 1872 SØRENSEN, CARL FREDERIK (1818–1879) / Sundet nord for Helsingør set fra Helsingør / udst. Charl. 1872 kat. nr. 234.
- 1873 ANDERSEN-LUNDBYE, ANDERS (1840–1923) / Skovlandskab med gående mand, vinter, motiv fra Hellebæk / 39 × 60 / bet. A. Andersen 1873 / udst. Charl. 1878 /

P. C. Skovgaard: Figurstudie til Nivågårdsbilledet, 1859. Skitsebogsblad

- ABR. auk. nr. 143 maj 1962 kat. nr. 24 / KH. auk. nr. 255 november 1962 kat. nr. 116.
- 1873 BLOCH, CARL HEINRICH (1834–1890) / En vaskerkone / bet. Carl Bloch 1873 / RM nr. 195 / afb. RM s. 68 / udst. Charl. 1874 kat. nr. 27.
- 1873 Samme / En skurekone, der ser på sit polerede tøj / bet. Carl Bloch 1873 / RM nr. 193 / afb. RM s. 97 / udst. Forn. f. n. K. 1903.
- 1873 Samme / En kone i en granskov / olie på træ / 38 × 27 / bet. Carl Bloch 1873 / RM nr. 192 / afb. RM s. 99 / udst. Kunstforn. 1921.
- 1873 JOHANSEN, VIGGO (1851–1933) / Bro i en skov / 24 × 25 / bet. Viggo Johansen, Hornbæk 1873.
- 1873 LUND, FREDERIK CHRISTIAN (1826–1901) / Udsigt mod Kullen fra Hellebæk / 24 × 54 / bet. F. C. Lund 17. juli 1873, Hellebæk / WOM. auk. nr. 318 marts 1945 kat. nr. 233 b.
- 1873 PETERSEN, EDVARD FREDERIK (1841–1911) / Drivende efterårsbyger ud over stranden. Motivet fra Aalgaard fiskerleje / udst. Charl. 1873 kat. nr. 360.
- 1873 Samme / Fra Hellebæk. Eftermiddag / udst. Charl. 1873 kat. nr. 184.
- 1873 Samme / Fra Skaaningedammen ved Hellebæk / udst. Charl. 1873 kat. nr. 183.

- 1873 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817-1875) / Bondedammen, Hellebæk / 55 × 80 / bet. P. Skovgaard 1873 / KH. auk. 9. april 1945.
- 1873 WINTHER, FREDERIK JULIUS AUGUST (1853-1916) / Lille pige på udkig efter fiskerbåde på stranden ved Julebæk / 42 × 58 / bet. 1873 / KH. auk. maj 1944 kat. nr. 170.
- 1873 WÜRTZEN, CARL GOTTFRED (1825-1880) / Parti fra Hammermølleskoven med Kullen i baggrunden / 90 × 130 / bet. 1873 / udst. Charl. 1873 kat. nr. 245 / auk. Fr.berg ovenlyssal november 1939 kat. nr. 25 - afb. auk. kat. s. 7.
- 1874 BLOCH, CARL HEINRICH (1834-1890) / En ung sømand / olie på kobber / bet. Carl Bloch 1874 / RM nr. 200 / afb. RM s. 73 / udst. Kunstforn. 1921.
- 1874 Samme / En gammel kone, der ser ud af et vindue / olie på træ / 28,5 × 20 / bet. Carl Bloch 1874 / RM nr. 199 / afb. RM s. 72 / tilh. St.M.f.K. inv. nr. 1541 indkøbt 1896.
- 1874 Samme / To koner, der taler sammen / afrundet foroven 43 × 32 / bet. Carl Bloch 1874 / RM nr. 198 / Reitzel. Emil Blochs optegnelser / afb. RM s. 66 / tilh. Nivågårdsaml. kat. nr. 103.
- 1874 BUNTZEN, HEINRICH CHRISTIAN AUGUST (1803-1892) / Parti af Hellebæk slot med udsigt over Sundet / udst. Charl. 1874 kat. nr. 47.
- 1874 HENRICHSEN, FREDERIK CARSTEN (1824-1897) / Parti af Bondedammen ved Hellebæk / udst. Charl. 1875 kat. nr. 379.
- 1874 Samme / Parti fra Kobberdammen ved Hellebæk / udst. Charl. 1875 kat. nr. 94.
- 1874 Samme / Parti fra Hellebæk / udst. Charl. 1875 kat. nr. 95.
- 1874 LUND, FREDERIK CHRISTIAN (1826-1901) / Fra Hellebæk / udst. Charl. 1874 kat. nr. 146.
- 1874 NISS, THORVALD SIMON (1842-1905) / En skrænt, Hornbæk plantage / udst. Charl. 1874 kat. nr. 163.
- 1874 RAADSIG, JOHAN PETER (1806-1882) / Kystparti ved Hellebæk med udsigt mod Kronborg / udst. Charl. 1874 kat. nr. 180.
- 1874 Samme / Fiskere som venter på stranden på en båds hjemkomst / bly / 25 × 35 / bet. P. Raadsig 1874 / ABR. auk. nr. 106 maj-juni 1959 kat. nr. 411.
- 1874 SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817-1875) / Parti af Bondedammen ved Hellebæk, formiddag / malet for gehejmeetatsråd Fenger / udst. Charl. 1874 kat. nr. 215.
- 1874 SØRENSEN, CARL FREDERIK (1818-1879) / En byge ved indløbet til sundet / udst. Charl. 1874 kat. nr. 221.
- 1875 BANG, INGEBORG MARIE (1833-1913) / Udsigt fra Aalsgaarde / udst. Charl. 1875 kat. nr. 11.
- 1875 Samme / Skovparti fra Hellebæk / udst. Charl. 1875 kat. nr. 10.
- 1875 BLOCH, CARL HEINRICH (1834-1890) / En ung sømand - gentagelse af billede fra 1874 / RM nr. 207 / Reitzel. Emil Blochs optegnelser.
- 1875 BUNTZEN, HEINRICH CHRISTIAN AUGUST (1803-1892) / Parti ved Hellebæk, frit efter naturen / tegning / udst. Charl. 1875 kat. nr. 321.
- 1875 HENRICHSEN, FREDERIK CARSTEN (1824-1897) / Landskab med bondegaard ved stranden / 36 × 50 / bet. 1875.
- 1875 KIÆRSCHOU, FREDERIK CHRISTIAN JACOBSEN (1805-1891) / Mor og barn på en markvej, Hellebæk / 40 × 50 / bet. FCK 1875 / ABR. auk. nr. 149 november 1962 kat. nr. 153.
- 1875 SØRENSEN, CARL FREDERIK (1818-1879) / Marine med sejlskibe nord for Kronborg / 29 × 42 / bet. 1875.

De efterfølgende kunstværker er alle udaterede, hvorfor kun er medtaget sådanne, hvor kunstneren er afgået ved døden inden 1876. Resten bringes i forbindelse med den fortsatte fortegnelse i næste årgang af årsskriftet.

P. C. Skovgaard: Kystparti ved Aalsgaarde, 29. juni 1860. Skitsebogsblad

FRIEDLÆNDER, JULIUS (1810–1861) / Fra Aalsgaarde / 26 × 34 / ikke bet. / WOM. auk. nr. 155 marts 1934 kat. nr. 22.

Samme / Fra fisker Riffs hus i Aalsgaarde / 26 × 29 / ikke bet. / WOM. auk. nr. 155 marts 1934 kat. nr. 20.

Samme / Portræt af fisker Ole Riff i Aalsgaarde / 18 × 16 / ikke bet. / tidl. Johan Hansens saml. / WOM. auk. nr. 128 februar 1933 kat. nr. 40.

Samme / Stranden ved Hellebæk / 23 × 26 / bet. IF / KH. auk. december 1944 kat. nr. 86.

JENSEN, JOHANNES (1818–1873) / Stranden, Hellebæk / 23 × 30 / KH. auk. december 1942 kat. nr. 92.

Samme / Parti fra Julebæk mod Kronborg / 19 × 27 / ikke bet. / KH. auk. nr. 253 maj 1962 kat. nr. 52.

LARSEN, CARL FREDERIK EMANUEL (1823–1859) / Skibe ud for Hellebæk, Kullen i baggrunden / pen, tuschlavering / 20,4 × 34,1 / bet. EL / udst. Kunstform. 1927 / WOM. auk. nr. 237 september 1938 kat. nr. 149.

MØLLER, JENS PETER (1783–1854) / Bondedammen i Hellebæk / NOT. auk. nr. 320 juni 1966 kat. nr. 277.

Samme / Parti ved Hellebæk, i baggrunden Kronborg / 28 × 38 / ikke bet. / WOM. auk. nr. 343 februar 1948 kat. nr. 159.

PEDERSEN, THOMAS VILHELM (1820–1859) / Båd på stranden / 22 × 31 / bet. Hellebæk 9. september / KH. auk. februar 1945 kat. nr. 188.

PETERSEN, SØREN HENRIK (1788–1860) / Skovlandskab med hus ved Hellebæk, efterår / vandfarve / 54 × 78 / ABR. auk. nr. 216 maj 1968 kat. nr. 253.

Samme / Parti ved Hellebæk / litografi.

SKOVGAARD, PETER CHRISTIAN THAMSEN (1817–1875) / Sensommerdag ved Bondedammen, Hellebæk / 36 × 60 / ikke bet. / KH. auk. nr. 256 februar 1963 kat. nr. 177.

Samme / Hammerdammen i Hellebæk / 43 × 59 / ikke bet. / WOM. auk. nr. 300 maj 1943 kat. nr. 293 – afb. auk. kat. s. 25.

Samme / Parti, antagelig fra Bondedammen i Hellebæk / 38 × 69 / ABR. auk. nr. 213 januar–februar 1968 kat. nr. 112.

Samme / Studie ved Bondedammen, aften / olie på træ / $17 \times 23,5$ / ikke bet. / NOT. auk. 1955.

Samme / Bondedammen ved Hellebæk / tusch, pen / $18,5 \times 15,5$ / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 467.

Samme / Bondedammen / pen, tusch / 39×52 / ikke bet. / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 498.

Samme / Bondedammen ved Hellebæk / vandfarve / 29×41 / ikke bet. / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 510 / ABR. auk. nr. 5 marts 1949 kat. nr. 115.

Samme / Bondedammen ved Hellebæk / 38×54 / ikke bet. / udst. Kunstforn. 1917 kat. nr. 267 / WOM. auk. nr. 26 oktober 1924 kat. nr. 140.

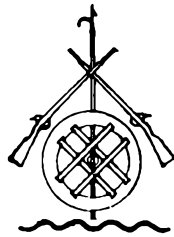
Samme / Vej ved Julebæk / vandfarve / 21×27 / bet. Skovgaard / WOM. auk. nr. 132 marts 1933 kat. nr. 138.

»En Stump Nordkyst« er udgivet af Hellebæk-Aalgaard egnshistoriske Forening og trykt hos Jensen & Larsens Bogtrykkeri, Helsingør. Skrift: Garamond. Papir: Ikonorex 135 g. Klicheer: Christensen & Malling, København.

Billedmaterialet er fotografier fra Statens Museum for Kunst, fotograf Hans Petersen, Hornbæk – Statens kunsthistoriske fotografisamling, fotograf Jørgen Watz samt Herdis og Herm. Jacobsen, København – Skovgaard Museet i Viborg, fotograf André Montell, Viborg.

Klicheen side 26 er velvilligst stillet til rådighed af auktionsfirmaet Nellemann og Thomsen, Århus – Fotografierne af to billeder af C. F. Aagaard og P. C. Skovgaard er venligst skænket af auktionsfirmaet Arne Bruun Rasmussen, København. Kortet side 28 er udarbejdet af Vejviserens Forlag, Helsingør, og velvilligst stillet til rådighed for dette arbejde.

Forfatteren bringer Skovgaard Museet i Viborg en hjertelig tak for bistand og for udvist gæstfrihed til at forske og arbejde med opgaven i museets bibliotek.

Jensen & Larsens Bogtrykkeri
1974